

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredno nedeljo in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroka, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži namaka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačano . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 300 po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno 240—
3 mesečno 120—
1 40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Leopold Léonard:

Votum separatum.

Teško mi je proti stališču stranke, v kateri sem vzrastel in živel, zastopati svoje posebno mnenje v listu nasprotna stranke. Ako to storim in se zatečem do vašega gostoljubja, storim po mnogih notranjih bojih in po dolgem preudarku, storim, ker nimam na razpolago drugega načina, a se mi zdi potrebno, da se vprašanja, katerih se nameravam dotakniti, potegnem iz tesnega okvirja strankarske agitacijskih sredstev.

Malo me ženi, da sem s svojimi maloznakorekoč osamljen v svojih krogih. Že davno nisem več mlad in za seboj imam dokaj izkušenj in spoznanja. Bili so časi, ko sem bil s svojimi nazori popolnoma osamljen, a pozneje se je izkazalo, da sem imel popolnoma prav. Obratno sem bil pa čisto v zmoti, kadar sem šel za drugimi. Mnogo oseb lahko potrdi, da sem bil časih pred vojno in v prvih časih vojne popolnoma osamljen s svojimi nazori, napovedoval sem dogodke, kakor so se po petih letih v resnici razvili, a vse okrog mene je bilo kakor pijano avstrijskega in protislovenskega navdušenja. Vprašal sem večkrat izvajajoč: »Kaj boste naredili potem, ko bo prišlo na moje?« — in za odgovor sem dobil pomiljevalni nasmeh. Ko sem pa pozneje, ko so se pričele uresničevati moje besede, vpraševal, zakaj ste bili popreje drugačnih nazorov, sem dobil redoma odgovor: »Kdo bi si bil mislil, da se bo tako razvilo?« Če se več kriči, kakor pa mi-

* G. dr. Léonard ni bil nikdar naš somišljenik, v enem oziru pa je nam bil vedno dokaj blizu — v svojem globokem slovanskem mišljenju in čustvovanju. To njegovo prepričanje mu je tudi nesporno narekovalo pričujoča izvajanja, katerim prav radi dajemo mesta, ker zremo v njih konfiteor možasvečenika, ki je desetletja osamljen med svojimi stanovskimi tovariši propovedoval slovansko misel, skušal do zadnjega pridobiti svojo stranko za narodno in slovansko stvar ter končno klonil, ker je prišel do grenkega spoznanja, da so vsi njegovi iz poštenega srca izvirajoči napori v danih razmerah brezuspešni. Uredništvo.

sli, pride po navadi presenečenje! Po razpadu Avstrije, ko so Vipavo že zasedli Italijani, pridem nekoč z največjimi težavami peš čez gore v Ljubljano z nekimi poročili. Tu zvem mimogrede na cesti, da se je postavila SLS na republikansko stališče. Prestrašen nad tako ekstravaganco, grem pozno zvečer k prostu Kalanu, ki je ležal bolan v postelji, ter mu pričnem razlagati, kakšno nerodnost dela s tem stranka. Odobroval je popolnoma moja naziranja. Ponoči grem še v tiskarno in tam pišem članek za »Slovensca«, ki pa seveda ni zagledal belega dne. Bilo je vse pijano republikanizma. Sklicali so shod in sklenili, da stoji stranka načeloma na republikanskem stališču. Toda razmere so se razvijale drugače. Doletni sklep je moral obležati v miznici za eventualne boljše čase; če pa vprašaj človeka, zakaj je bil republikanec, odgovori: »Takrat smo bili vsi nekoliko zmešani.« Je bilo treba precejšnje mere zmedenosti, ako se hoče v istem času proglasiti zedinjenje s Srbijo in republiko, ko je vendar jasno, da bi odločilni srbski krogi nikdar ne pristali na tako zedinjenje, ki bi zaneslo v Srbijo revolucije in mešansko vojno.

Ta dva slučaja kažeta, da, kadar sem osamljen, nisem na napačni poti, in prepričan sem, da pride čas, ko bodo pristali SLS, ki zavzema sedaj v zadevi ureditve države in ustave tako čudno stališče, to stališče bistveno revidirali, a sami med seboj bodo rekli: »Takrat smo bili zmedeni.«

1. Avtonomija in centralizem.

Nisem centralist brez pridržka, a še manj sem avtonomist v sedanjem vulgarnem pomenu. Moje mnenje je: Centralizem in avtonomija. Brez dobrega in močnega centralizma je avtonomija nemogoča, nastala bi anarhija. Načrt ustave, kakor ga je predložil jugoslovanski klub, ki faktično čisto eliminira centralno oblast, bi ustvaril pri nas take razmere, kakor so bile v stari poljski državi v zadnjem stoletju njenega obstoja.

Vprašanje centralizma in avtonomije je zelo staro, samo da se je v različnih razmerah razvijal ta boj

tudi v različnih oblikah. Zoper bagdadske kalife so se uprli emiri po različnih pokrajinah, hoteli imeti večjo samostojnost ali celo popolno neodvisnost. Ljudstvo ni bilo popolnoma nič na tem zainteresirano, kakšno neodvisnost ima na primer emir v Sogdiani ali: Kordovi, obratno: v hvaležnem spominu je je ohranilo velikega kalifa Haruna ar-Rašida, ki je znal krotiti emire in h kateremu se je lahko zatekel vsak prebivalec države, če so mu je doma godila krivica. Po srednji Evropi je od preseljevanja narodov pa do francoske revolucije zgodovina vseh držav napolnjena z boji med avtonomijo in centralizmom. Razni grofi in knezi so hoteli biti avtonomni, da bi lahko vsakdo na lastno pest odiral ljudstvo, vladarji so pa hoteli odirati centralistično v lastni režiji. Za ljudstvo je bil centralistični jarem veliko bolj vabljal, kakor pa avtonomistični. V blagem spominu je ohranilo vladarje, ki so znali in hoteli krotiti avtonomistična poželenja gosnodov. Ko so se slovanski kmetje uprli zoper graščake, so poslali celo deputacijo na dunajski dvor prositi pomoči. V teh bojih je razpadla poljska država in poljski gospodje so do razpada se nenehno samo borili za »zloto volnoš« (zlato svobodo), a pri tem niso pomislili, da pride cel narod pod njost. Razpadla je tudi »sveta rimska država nemške narodnosti«, a nemško ljudstvo je prišlo v sužnjost različnih večjih in manjših domačih tiranov. Po drugih državah se je razvil centralizem obenem s popolnim absolutizmom, a to v znatnem delu s pomočjo cerkve.

Ti zgledi pričajo, da avtonomija ne pomeni še isto, kot svoboda ljudstva. V preteklosti je bilo ravno obratno. Večja pokrajinska avtonomija je pomenila za ljudstvo večjo sužnjost, v centralni oblasti je pa ljudstvo videlo svojo obrambo.

Moderna socialistična stremjenja poudarjajo močno svojo internacionalnost in imajo za to tehtne razloge. Velike socialne boje bo končno mogoče izvajati samo internacionalnim putem, ako bo proletarijat celega sveta združen v eno bojno črto. Kolikor večji je okolišč, na katerega se razteza proletarsko gibanje, toliko več je mogoče doseči uspehov. Naravno je torej, da socializem stremi po

centralizaciji, da tako strne proletarijat skupaj k skupnemu boju. Obratno je pa fevdalizem bil vedno decentralističen in decentralistično je vsako reakcionarno gibanje. Kapitalizem hoče zase kar najširšo centralizacijo, a množice, katere izsesava, hoče decentralizirati, da bi imele manj odporne moči.

Stranke, ki stoje na socialnem stališču, morajo biti torej centralistične, in napačna je trditev, da je centralizem protisocialen.

Ustavni načrt, katerega je predložil jugoslovanski klub, je decentralističen do skrajnosti, razbija državo na posamezne komune, ki bi ne imele med seboj skoraj nobene zveze, a bi bili med seboj in s centralo v neprestanem sporu.

Pravijo, da se je treba ozirati na zgodovinske meje in na kulturne razmere in po teh razrezati državo na pokrajine. Vzemimo Dalmacijo. Ta je nastala ob obrežju, kakor daleč je varoval zemljo pred Turkom top z benečanske ladje. Ustvari jo je torej paralelogram s mil Benečijo in Turčijo, a sedaj naj bo za nas nedeljiva pokrajina. Hrvaško krajino so zavzeli Turki z zvijačo in s silo, ter priklopili Bosni. Cela Bosna v sedanjih mejah je nastala šele pod turškim gospodstvom. A sedaj naj bo za nas sveto, kar je naredil nekoč paša s tremi konjskimi repi v Sarajevu. Svetovna vojna je imela ravno idealni cilj, da popravi zgodovinske krivice in napake. Po teh teorijah bi jih morala pa celo zavarovati in obdati z neko svetostjo!

Kaj pa kulturne razmere? Jaz na primer imam o sebi mnenje, da sem kulturni človek. Recimo, da se nahajam med potjo kje v tujini v veliki kolodvorski čakalnici. Gotovo se bom vsedel raje k mizici, kjer sedi beograjski profesor, ker se čutim z njim kulturno bolj skupnega in imam več pogovora, kakor pa s kmetom z mojega domačega kumlianskega pogorja. Naš delavec iz Trbovelj bo našel tovariša v delavcu iz Zenice, a dolenski kmetič se bo pridružil kmetu iz Slavonije. Seveda, če ni prepojen s predsodki o neki svoji posebnosti in višji kulturi. Ako hočete torej razdeliti prebivalstvo naše države po njedovi kulturni obliki, ga morate pometati v čisto drugačne lonce, kakor so pokrajinske oblasti.

Načrt ustave SLS razdeli državo na pokrajine. Vsaka pokrajina bi imela svojo pokrajinsko vlado in pokrajinski zbor. Pri naših sedanjih strankarskih razmerah bi bili pokrajinski zbori večinoma nedelavni in ponavljalo bi se z njimi isto, kar je bilo v Avstriji z deželnimi zbori. Z gotovostjo se lahko reče, da bi bil delanec slovenski zbor, ker bi v njem bilo najmanj pet strank, a med temi strankami bi ne bilo mogoče take kooperacije, da bi se ustvarila vlada na večina. Najmočnejša bi bila SLS, a bi ne mogla kooperirati z nobeno stranko. Po celi državi bi imeli neustavne krize pokrajinskih vlad. Vse pokrajinske vlade bi bile v hudem nasprotju med seboj, vse skupaj pa zopet v vednem boju s centralno vlado. Vzemimo, da za enkrat zavladava v Sloveniji vlada, postavljena od samostojnih in od demokratov, na Hrvaškem Radičević, v Bosni srbski radikali in Muslimani, v Macedoniji komunisti itd. Kako težko bi se razvijali medsebojni stiki med temi vladami! Pokrajinska vlada bi bila od centralne vlade neodvisna in neodgovorna, odvisna pa in odgovorna pokrajinskemu odboru. To se pravi: pokrajinski vladar bi moral uganjati neprestano demagogijo navzdolaj in revolucijo navzgoraj. V državi bi se torej neprestano, takorekoč avtomatično razvijale one sile, ki morajo pripeljati vsako državo k razpadu: demagogija in upor. Imetelj pokrajinske vlade bi bil odvisen od svoje stranke in sploh od upljivih vaških politikov, ki kaj pomenijo za stranko. Moral bi imeti neprestano oziroma na tega krčmarja, onega kmečkega magnata, tu na bankirja, tam na dekana. Tudi centralna vlada je odvisna od strank in od ljudstva. Toda stiki med njo in med različnimi ljudskimi proroki niso tako osebni in neposredni. Ker bi bila pokrajinska vlada od centrale zelo neodvisna in neodgovorna, bi morala, ki bi ostali na čelu te vlade, morali uganjati neprestano revolucijo navzgoraj, da tako imponira ljudstvu. Vsakdo bi hotel pokazati, kako odločno brani avtonomijo pokrajine pred centralno vlado, vse napake bi metal na centralo. Janez Pimperdon kot predsednik ljubljanske vlade bi rekel deputaciji vaških prvakov, ki bi ga prišla nečesa prositi: Jaz bi že, jaz, seveda, centrala

Fran Govekar:

Vampir.

Saj ne utegnem. Ampak človek ukrade, mora ukrasti sam sebi spajne, da more čitati kaj novega leposlovnega. Če noče ostareti, zaostati, treba zasledovati, kaj raste, kaj se razvija, kaj se piše, čita in hvali okoli nas. Ej, preklicano težko je, čitati te ekspresioniste, futuriste in zioniste! Čisto trezen, normalno na stolu sedeč, v spominu Shakespeara, Goetheja, Tolstega, Zola, Francea, kar ne moreš dalje. Če bi se prej upijal, z nikotinom zastrupil, na glavo postavil...? Se si dovolj elastičen, še so ti vsi živi v redu, še ti delujejo vsi čuti in udi kakor nekdanj... Samo če bi se človek ne ženiral samega sebe!

Dobro razumem prijatelja Ottona, ki pravi: »Končno se vračam vendarle skesan zopet k starim klasičkom!« — No, jaz sem se tri dni udal zopet Ewersu. Ne brez koristi.

Hans Heinz Ewers! Potomec Hoffmannov in Poeov. Moden, sila čitan pisatelj. Celo naš dr. Ivan Tavčar ga pozna temeljito, dasi utegne najmanj. Zato sem prečital Ewersovo najnovejšo knjigo: v kravoročnem ovitku debel špoh

»Vampir — ein verwilderter Roman in Fetzen und Farben...«

Berem, učim se. Že vvod je zlata vreden eksmpelj. Ewers pripoveduje najprej roman svojega romana. Knjižno odisejo! L. 1916. je bil roman napisan, a — pomislite! — Francozi, Angleži in Amerikanci so rokopiis preganjali in lovili po suhem in na morju. Trikrat je bil rokopis sežgan, pokopan, izkopan, na vse načine tihotapljen, — moški in ženske so se žrtvovali zanj, končno pa je rokopis le dospel v Nemčijo, bil natisnjen in zdaj uživamo srečo in čitamo najnovejši Ewersov umotvor tudi v Jugoslaviji.

Za to srečo pa se moramo zahvaliti le »karneolu, ki je imel vezanega škorpiona.« Karneol pa je dala Ewersu lepa ženska!

In nato sledi seznam romanov vsebine. »Vsebine« pa se imenuje Zodiak: po krogu živati na nebesu, ki se zovejo bik, rak, oven, dvojčka, škorpion, strelec, lev itd., hkratu imajo poglavja napise: opali, berili, karneoli, smaragdi, tirkizi, safiri, kristali, ametisti itd. z letnicami 1915—17 ter z židovskimi pisemkami, ki jih, žal, ne razumem. Pred vsakim poglavjem so še citati v originalu najrazličnejši avtorjev in avtoric, ki so se kakorkoli

izrazili o čudoviti moči vseh teh čarodajnih kamenov.

Po inscenaciji rokopisa, ki so ga preganjale kar tri vlade največjih velevalst, po inscenaciji avtorja, ki trdi, da je bil zaradi tega rokopisa zaprt v ječah, konfiniran in interniran v Newyorku ter je pisal svojega »Vampirja« v Newyorku, Malagi, Filadelfiji, Cadizu, Roti, Sevilji in ga dovršil na Gibraltaru — vse to je vendar strašno zanimivo, santno, nel? — se končno inscenira še vsako poglavje posebej s tajnostnimi znaki, figuricami, citati, številkami in židovskimi kavkami. Vse skrivnostno, čudovito, grozno, zagonečno, mistično!

Takole pač treba delati, da se zbujajo senzacija. In učiti se je treba! Jaz n. pr. napišem čim preje roman, ki mu dam zaglavja po mutastih in sodomskih in po naglavnih grehih ter... ne, nadaljnji senzacij pa ne izdam že vnaprej.

In kaj je vsebina »Vampirja«? Menda autobiografija Ewersova tekom vojne v Ameriki, osoljena in garnirana s prizori resnice in najbujnejše domišljije ter pripovedovana v sijajnem slogu in bogatem jeziku. Da, Ewers zna pisati in pripovedovati. Ampak kar pripoveduje, je — nesramnost! Nesramnost v nemškožidovskem duhu, ne-

sramnost s stališča mednarodnosti, nesramnost v etičnem in moralnem oziru.

Impertinenten je do najhujših ekscesov, v seksualnosti pa perverzno sadist. Naga senzacija, erotiska brutalnost, krvoločnost, histetrija, najnižja podlost, spolska razuzdanost, hkratu pa najledenejša ciničnost in najfanatičnejša nacionalnost oziroma najodurnejši šovinizem polnijo ta v istini podivjani roman v najbolj pestrih cunjah in barvah. Začne se na ladji z rmenom mrzlico, ki uničuje člane potujočega cirkusa, mornarje in uradnike. Frank Braun — tako se imenuje junak — je pesnik, pisatelj in kolosalen govornik. In čudovit babjač! Ko se daje vse nemško moško ljudstvo iz Amerike prostovoljno odpeljati preko morja v domovino, da stopi v vojsko, ostane Braun v Newyorku. In prireja ogromne skupščine po vsi severni in južni Ameriki. Govori, hujska, pisari, spletkari. Vse za Nemčijo in vse proti Angliji in — Ameriki! Vse američansko nemštvo in židovstvo prireja zbirke, veselice, velikanske zabave, koncerte za Nemčijo. Nemške umetnice in umetniki se žrtvujejo do onemoglosti. In se prostituirajo za domovino! Učenjaki in lovci, vlačuge in dame, delavci,

otroci, tovarnarji, reveži in bogataši: vsi delujejo noč in dan za domovino v besnem sovraštvu do antante. Vse trpe in niti moškim niti ženskam, primadonam, goslačem, poetom, damam, dekletom ni nobene žrtve preizkusa, ako le koristi Nemčiji in škoduje antanti.

Ewers opisuje tako nemško-nacionalno veselico. Orgije! Soturi z luknjicami za blazirane gledalce, proti vstopnini kajpada... V šoturu »dame« in »gospodje«... sans-gêne, kakor zveri...

In Braun odpotuje v Mehiko k generalu Villi. Nahujskat ga proti Zedinjenim državam. Če bi mehiške tople udre v Teksas ali Kalifornijo! Potem bi yankee ne mogel več zalagati Anglije z orožjem in strelivom.

Popisovanje Villovega tabora in zabav je velezanimivo. Najdivnejša romantika. Villov pobočnik je žid polkovnik Perlestein, Villa sam svinja in zver. Bikoborbe, posiljevanje nun, pijančevanje, fiziliranje redovnikov, izgredi z vlačugami, ples prsi in trebuha polgole cirkuske baleteze itd. Vseskozi smrad, kri, vino, seksus!

In zopet nazaj v Newyork. Nemci agitirajo, zbirajo, tihotapijo, sleparijo, okužujejo živila in konje za antanto ter se prostituirajo da-

me ovira. Držimo skupaj, le krepko zoper centralo za naše domače pravice. Lahko bi govorili in delali kar bi hotel. Pri ljudstvu bi s tem imponirali, vse grehe bi metal na centralo, a centrala ne bi mu mogla ničesar.

Toda še neko zelo važno vprašanje? Kdo bo plačeval tako pokrajinsko avtonomijo? Domneva, da bi bila centrala toliko cenejša, kolikor bi stala pokrajina, je napadna. Centralni davki bi ostali isti, poleg tega bi pa morali plačevati še občutne pokrajinske doklade. Mnogo bi stal pokrajinski zbor in njegove volitve, plače ministrov in njihovih uradov, ako bi se razdelilo, kar je sedaj skupnega, bi bilo treba plačevati na dve strani. Še več bi pa veljala korupcija ljudstva. Vsaka stranka, ki bi bila na krmilu, bi se hotela prikupiti ljudstvu, oziroma različnim ljudskim prvakom. Janez Pumperdon bi dal temu neko koncesijo za izžemanje, onemu korito za napajanje živine, tretjemu bika za oplemenjevanje krav itd. Vse bi šlo pred vsem po potrebi stranke, da se vzdrži. Ko bi padel Janez Pumperdon, bi prišel Jože Porungeljček od nasprotne stranke in začelo bi se vse od nasprotne strani. Tako korupcija je mogoča tudi pri centralni vladi, toda ne na tako široko skalo, ker je razdalja med vlado in ljudstvom veliko večja. Ljudstvo bi seveda moralo nositi velika bremena, bilo bi nezadovoljno in to nezadovoljnost bi pokrajinski voditelji metali zopet na centralo, češ, da odira pokrajine.

Slednjič pa še eno, na kar menim da nikdo ne pomisli. Mi se strašno radi bahamo, koliko bogatstva smo doprinesli k zedinjenju: naše dobro ljudstvo, naše lepe pokrajine itd. Ne pomislimo pa, kaj so prinesli Srbi? Prinesli so zelo veliko politični kapital, katerega uživamo tudi mi. Ta kapital so nabrali mnogo let pred vojno s pametno zunanjo politiko, nabirala ga je rodbina Karadjordjević popreje v izgnanstvu

in potem na prestolu. Med vojno so dali za ta kapital eno četrtino svojega prebivalstva. Mi tega kapitala nimamo in živimo od Srbov. Brez srbske opore bi lahko vsak čas Nemec prišel v Celje, Italijan v Trbovlje, ententa bi nam nalagala bremena, kakršna bi hotela, posredno ali neposredno. Da mi politično živimo, se moramo zahvaliti političnemu kapitalu Srbije. Ako se razbijemo na pokrajine, porečejo bi: »Dobro! Naredite, kar vam drago. Lahko ste z nami v zvezi, kakor vam je drago, lahko greste radi nas tudi k Avstriji ali Italijanom. Toda političnega kapitala, katerega smo si pridobili s tolikim naporom in s tolikimi žrtvami, ne maramo deliti z vami. Glejte sami, kako boste izhajali brez njega.« Zunanja politika bo potem izključno srbska, ugled države, ki sloni na srbski vojaški moči, bo služil srbskim interesom, finančna in trgovinska politika bo srbska itd. Seveda bo naš človek mogel dobiti službo tudi samo v pokrajini in pri pokrajinski vladi. To je čisto naravno in ne moremo pričakovati drugače. Kdor za sleduje pisavo srbskega časopisa, bo opazil, da se srbska politika naglo razvija v tej meri. Kolikor bolj poudarjamo mi separatistične težnje, toliko bolj se tam razvija stranka, katero imenujemo veliko srbska. V zasebnih pogovorih sem mnogokrat poudarjal, da se bo tako zgodilo. Razvoj dogodkov priča, da sem imel prav. Ako bi bil sam Srb, bi postopal istotako. Ali mislite, da se bodo Srbi nam dobrih, če jih mi sovražimo in zaničujemo! Ako imamo centralistično državno obliko, se lahko tudi mi poslužujemo srbskega političnega kapitala. Naši dobri talenti pridejo lahko v centralne urade in oblasti, ter nam morejo koristiti več, kakor bi nam koristila pokrajinska vlada.

Bolje je, da smo člani iste rodbine, kakor pa da smo bajtariji pri bogatem posestniku.

Kako sodi Nemec o naši državi.

V reviji »Technik und Wirtschaft« št. 3, ki izhaja v Berlinu in je glasilo društva nemških inženirjev, je napisal prof. dr. Oton Göbel iz Hannovera, eden najodličnejših nemških nacionalnih ekonomov o Jugoslaviji velesnimivo razpravo, ki je vredna, da ž njo seznanimo našo javnost.

Doktor Göbel izvaja med drugim: »Jugoslavija je s svojimi 271.000 km² in s svojimi 15 milijoni prebivalcev postala največja država v jugovzhodni Evropi. Ta država je vsled svojega poljedeljskega značaja v vojni razmeroma le malo trpela. Breme državnih dolgov je razmeroma nezadovoljno in ne presega 3 milijarde zlatih frankov. Njene državne finance spadajo med najbolj zdrave izmed vseh svoječasno vojujočih se držav. V proračunu leta 1920/21, stoje proračunjenim državnim izdatkom v iznosu 3994 milijonov dinarjev nasproti dohodki v znesku 3884 milijonov dinarjev. Pri tem znašajo davki v Jugoslaviji samo 280 dinarjev na glavo vsakega prebivalca, nasproti 700 dinarjev v Bolgariji, 900 v Romuniji in v Čehoslovski ter 1000 v Franciji. Slično kakor državne finance je tudi kurzno stanje jugoslovenske valute. V zadnjih mesecih leta 1920. je veljal dinar okroglo 2 marki in je kazal samo proti koncu leta tendenco lahkega

padanja v zvezi s splošno gospodarsko krizo, ki težko obremenjuje vso Evropo ter mimogrede povzroča neprimerno celo najmanjše prizadežim državam. Premaganje te krize v krajšem ali daljšem času bo za daljšo dobo odločilno vplivalo na bodočnost posameznih držav...

Bogatstvo Jugoslavije temelji večinoma na proizvodih poljedelstva, zlasti živinoreje. Država poseduje sedaj 5 in pol milijona goved, 5 milijonov svinj, 10 milijonov ovac (skoraj dvakrat toliko kakor Nemčija) in 2 in pol milijona koz. Toda tudi na industrijskem polju vlada velika podjetnost, ki se deloma opira na domač kapital, deloma pa dela z angleškim in francoskim mestoma tudi z bivšim ruskim denarjem. Številna industrijska podjetja so nastala docela na novo, mnogo industrij je znatno pomnožilo svoj kapital in cela vrsta popolnoma novih industrijskih panog se nahaja v razvoju. Tako se n. pr. v glavnem mestu Slavonije, v Osijeku gradi velika tvornica za anilinske barve, v Zagrebu se je osnovala tovarna za steklo, ki bo baje krila potrebnino vse Jugoslavije, v Srbiji pa nameravajo zgraditi novo veliko tobačno tovarno. Seveda so tudi tu zapreke, ki zavirajo razvoj industrije: nedostaja strojev in surovin, za katerih uvoz so se dovolile do meseca septembra

1919 razne carinske olajšave in oprostitev, nedostaja premoga, vsled česar je nedavno tega morala ustaviti neka železarna svoj obrat, končno pa otežujejo produkcijo tudi mezdne borbe. Mestoma se opazja v državi nekako pomanjkanje denarja. Trgovinska bilanca je še vedno močno pasivna, ker otežuje izvoz važnih poljedelskih proizvodov visoko stanje dinarja, tako da se je pretresala misel, ako bi ne kazalo, da bi se umetno poslabšalo kurzno stanje dinarja z večjo izdajo papirnatega denarja.

Da se odpravi pomanjkanje premoga, se nameravajo zgraditi obsežne električne naprave, ki jih bo po večini zgradila država sama ali pa izročila zgradbo raznim koncesioniranim podjetjem... Kar država potrebuje na inozemskih dobavah, so to predvsem železniška obratna sredstva, poljedelski stroji, orožja in naprave za razmeroma najbolj razvite domače industrije, to je za nekaj sto milijonov in milijonov okrog 12 sladkornih tvornic in okrog 50 pivovarjen, usnjaren itd. Češkoslovaška je priredila vzorčno razstavo raznovrstnih strojev v Jugoslaviji.

Ob koncu koncev moramo smatrati Jugoslavijo, ako ne bodo novi politični preobrti spremenili slike, kot ono državo v jugoistočni Ev-

Politične vesti.

— O demokratski stranki piše med drugim »Nova Doba«: Blizina bodočnosti bo pokazala, da demokratska ideja, kakor je vtelesena v demokratski stranki, raste in pridobiva na tleh. Iz težke krize vsled razcepa stranke v samostojno kmetstvo in narodno-socialno stranko stopa demokratska stranka v Sloveniji zopet na plan kot močna sila, kot stranka velike duševne potence. Ljudje, ki so pričakovali čudežev od gori navedenih dveh strank, se začeljo razočarati odvrtači od demagogstva in frazerstva in se vračajo k politiki realnega življenja. K politiki treznosti in dejanja. Demokratska stranka nikdar nikomur ni obljubljala nebes na zemlji in ne obljubljala tudi danes. Resno in stvarno pa dela na konsolidaciji naših političnih in gospodarskih razmer, resno in stvarno ozdravlja naše socialne prilike. To so dejstva, ki jih ne spravi s sveta ne fanatična strankarska hujskarija, ne sklepanje rdečecrnih blokov proti demokratom. Če nas demokrate taktika rdečih in črnih strank v mestih spravi v opozicijo, bo to stranki le v korist. Kritika je v politiki hvaležna stvar. Milosti nismo in ne bomo prosili. Rasli bomo tembolji, čim bolj bo demagogstvo glodalo ob nas, rasli bomo v stvarnem, pozitivnem ustvarjanju. Mi čakamo mirno razvoja dogodkov in političnega streznjenja pijanih demagogov.

— Klerikalne »zmage«. Iz Maribora nam piše: Klerikalci so že pred volitvami proglasili svoje »zmage« po deželi. Iz dosedaj znanih rezultatov občinskih volitev pa se vidi, da je bil to le navaden klerikalni manevar, ki naj bi prestrašil omahljive volivce po mestih. Na ta lim jim je šlo v Mariboru le par nemških podjetnikov. Številke kažejo to sliko: V mariborskem volilnem okrožju je 196 občin. Razven posameznih izjem na skrajni meji, kjer so bile v avstrijskih časih občine v nemških rokah, po prevratu pa so zavladali tam klerikalni gerenti, so bile že od nekdaj vse občine v klerikalnih rokah. O kakih zmakah sploh ne more biti govora. Nasprotno pa smo protiklerikalne stranke govorili o zmagi za vsako občino, kjer je prišlo do volitev. Žal, da se protiklerikalne stranke niso zadostno zanimale za organizacijo in volilno gibanje po deželi, ker bi sicer prišlo v vseh občinah do volitev in tako do razkroja klerikalne večine. Vključ temu pa so prvi naskoki protiklerikal-

ropi, ki je za življenje najbolj sposobna, ako se ji bo posrečilo ohraniti zadovoljne bivše avstro-ogrške teritorije in ako se ne bo dala zapeljati, da bi po nepotrebnem zapostavljala interese vtelesenih pokrajinskih naprav koristil Srbije. Socialne razmere ne vzbujajo posebnih bojazni vzpričo dosedanje znatne industrijalizacije in vzpričo izrazito agrarnega značaja, ki ga ima ta država...

Tako sodi objektivno o naši državi odlični nemški nacionalni ekonom, ki pač nima nobenega vzroka, da bi bil v svoji sodbi pristansko optimističen. To sodbo pruskega profesorja si naj zapišejo za ušesa tisti številni klerikalni in drugi hujskaci, ki dan za dnevom begajo ljudstvo s svojimi legendami, kakor da bi bila Jugoslavija vnaprej posvečena smrti, država, ki je najmanj urejena v Evropi in kjer se plačujejo najvišji davki!

Dr. Göblve besede pa si naj vzamejo k srcu tudi tisti nezadovoljni elementi, ki neprestano tarnajo in jočejo, da je v Jugoslaviji vsled visokih davkov in draginje nemogoče živeti, ter se naj zahvalijo bogu, da žive razmeroma še tako lepo, udobno in dobro v tli obrekovani jugoslovenski kraljevini in ne v Romuniji, Italiji ali Franciji, še manj pa v sosedni Avstriji.

nih strank zadovoljivi. Dvanajst občin so klerikalcem vzeli samostojni, kjer se klerikalci sploh niso upali nastopiti. V dvanajstih občinah je nastopila gospodarska stranka, v šestih občinah združena lista, v štirih občinah pa posamezniki. Čeprav se med zadnjimi 3 listami nahajajo tudi klerikalci, vendar ti niso v večini, ali pa so politično indiferentni. Torej so klerikalci izgubili do sedaj blizu 35 občin brez vsakih volitev. Značilno je, da se klerikalci to pot niso upali nastopiti povsod enotno pod firmo SLS, marveč so se razdelili med SLS in SKZ. Pod firmo SLS je nastopilo približno samo 25, pod firmo SKZ pa približno 40 občin. Torej so klerikalci brez volitev obdržali od 169 občin komaj 65. Po tem računu voli sedaj od 169 občin še 69 občin. Že prvi volilni rezultati so pokazali, da so na več krajih klerikalne liste podlegle. Po nedeljskem izidu bo šele mogoče sestaviti natančnejši izkaz o klerikalnih izgubah v mariborskem volilnem okrožju, kamor spadajo sodni okraji Maribor, Sv. Lenart in Slovenska Bistrica.

— Dr. Rosina in »Straža«. Preteli smo to-le pismo: Oziraje se na vesti »Dr. Rosina in Straža« v Vašem cenjenem listu z današnjega dne Vam poročam, da je vse, kar se je zapisalo o moji izvolitvi potom odstopa treh izvoljenih odbornikov in o moji kompromisni izvolitvi za župana sama kombinacija. Dosedaj ni z menoj še nobena stranka o tem kakšnekolik besede izgubila in se tudi sam nisem na noben način tvegal za župansko čast našega mesta. Pač pa so nekateri člani iz demokratske stranke vložili ugovor zoper zadnjo volitev. Straža naj torej »demokratsko lumparjoc« in »zasmojeno kašo« kar zase obdrži. Z odličnim spoštovanjem Dr. Rosina.

— Trgovska pogajanja z Italijo. Nadaljevanje trgovskih pogajanj z Italijo se prične koncem prihodnjega tedna. Pogajanja se bodo vršila na širši podlagi kot doslej ter se bo na njih poleg trgovinskih in gospodarskih vprašanj razpravljalo tudi o prometnih razmerah.

— Dr. Trumbić v Zagrebu. Dne 6. t. m. je došel semkaj dr. Trumbić, ki bo tekom današnjega dne stopil v stike z nekaterimi politiki. Dr. Trumbić dela na to, da bi se še v zadnjem času dosegel sporazum v vprašanju administrativne ureditve države med vlado in

strankami opozicije. Dr. Trumbić bo predložil konkretne predloge.

— Radić v zagrebškem občinskem svetu. Zagreb, 6. maja. Na današnje sejo občinskega sveta je nepriznava in nenapovedano prišel tudi Stjepan Radić s svojim kolegom Martincom. Na interpelacijo demokratskega zastopnika dr. Juriša, kako je mogel priti Radić na sejo, je izjavil župan, da je prišel Radić nenapovedano in da zato ni mogel staviti na dnevni red zaprisoge Radića in Martinca. Radić je izjavil, da ne bo položil prisige, ker ni za to nobene zakon. Nastal je velik hrup. Nadalje je izjavil, da na podlagi plebiscita, ki je izkazal, da je večina za republiko, ne priznava narodne dinastije. Dr. Politeo je rekel Radiću, da je bil prej velik pristav dinastije in habsburgovcev, sedaj pa noče priznati dinastije narodne krvi. Radić je tudi izjavil, da ne priznava Beograda za prestolnico države, ker Beograd nima niti kanalizacije, ampak je navadna vas. Nastal je ponovno velik hrup. Demokrati in neodvisni zastopniki kličejo Radiću, da je šarlatan in demagog. Ko je frankovec Hrustić predlagal, naj se ne dovoli zagrebškemu gledališču podpora, ker se ne imenuje več hrvatsko, ampak narodno, je rekel Radić, da gledališča sploh ni treba. Radić je napadel tudi prosvetnega ministra Pribeževića, katerega je imenoval lopova. Pribežević je napadel tudi dr. Stožir, znan iz procesa proti Srbom za časa Rauchove vlade. — V političnih krogih se Radićev nastop komentira na razne načine. Skoraj gotovo je, da se bo moral Radić radi svojih napadov na dinastijo in državo zagovarjati pred sodiščem.

— Dr. Koroščekova interpelacija glede naziva naše države. Beograd, 6. maja. Na jutranji seji ustavnega odbora se bo sklepalo o dr. Koroščekovem predlogu, naj se naša država imenuje Jugoslavija. Ker je bil ministrski predsednik Pašić že prej proti temu nazivu, je več kot gotovo, da ta predlog ne bo sprejet.

— Velik narodni zbor sklicuje radikalna stranka v nedeljo, 8. t. m. v Novi Sad. Na dnevnem redu sta dve točki in sicer: 1. Današnji politični položaj v parlamentu in državi in 2. Ustavno vprašanje in naziv naše kraljevine. Zanimivo je, da pravi »Zastava«, ki pri naša poziv na ta narodni zbor sledi: Na ta zbor imajo pristop vsi Srbi in Jugoslovenci, ki ne mislijo pomagati republikancem, komunistom in — klerikalcem!

— Medzavezniška komisija v Sofiji. Medzavezniška komisija na Bolgarskem je dne 2. maja zapustila Sofijo v spremstvu ministra Tasmanova in posetila mesta Ružick, Varno in Timovo. Na svoje potovanje deluje komisija za napredek bolgarskega prebivalstva in za to, da bi mu zbudila veselje do dela. Komisija bo obiskala še nekaj mest v severni in južni Bolgariji in se vrne v Sofijo koncem tega tedna.

— Nova stranka na Češkem. Kakor poročajo iz Prage, se je osnovala tamkaj nova stranka, ki se je nadelala ime socialistično-reformistična stranka.

— Dr. Kramář in Rusija. Iz Prage poročajo, da izide te dni dr. Kramářeva knjiga o Rusiji. »Česky Dennik« pa javlja, da bo dr. Kramář istočasno pričel dobrodelno akcijo za ubožne ruske begunce s tem, da se bo prodajala njegova knjiga o Rusiji z njegovo sliko in podpisom po 100 K. Dr. Kramář upa na ta način dobiti 100.000 kron za ruske begunce.

— Program italijanske vlade. Generalni komisar za preskrbovanje, Soleri, je imel v Cuneo shod ter je po naročilu ministrskega predsednika Giolittija med drugim dejal: Italija hoče zasledovati, ko doseže svoje naravne pravice, politiko miru s sodelovanjem svojih sosedov. Italija bo tvorila v Evropi spravi element, pri čemer pa bo imela pred očmi, da se podpisane mirovne pogodbe izvedejo in da se ohrani solidarnost med zaveznicami. Glade notranjega položaja je izjavil Soleri, da vlada ne bo trpela nikakih nasilnih manifestacij. Italija je želela svobodo in svoboda je zajamčena vsakomur. Finančni položaj se brzo izboljšuje. Dobrodoči znašajo

lje — za domovino! Braun pa je posiljeval ljubimec vdove Lotte van Ness roj. Levi, nemško-američanske milijonarke, doma iz Thiergartena v Berlinu. S 15 leti ga je prislila, da jo je zapeljal, potem ga je takom 16 let zapeljala še dvakrat in zdaj ga zapeljuje in posiljuje dalje do njegove in svoje onemoglosti. Zidovka, fanatska Nemka. Ponosna je na svoj rod Levija, ki je že v puščavi edini med 12 rodovi imel prapor črne-bele-rdeče barve. In ta barva je nemška državna! Kakor Lotta se Ewers zaveda, da je židovstvo steber, cvet, duša in srce nemštva. In sovraštvo Slovanstva do Nemštva jima je gol antisemitizem. V Palestini ni bil dobil Levijev rod nobenega dela dežele, nego je pomešan med vseh 11 rodov tvoril dober lep vseh. Levijev rod z nemškimi barvami! Ali ne more biti tako zopet v bližnji bodočnosti? Israel, nemški rod, pomešan med ves narod, zanj silen in nepremagljiv lep? Da, Nemčija mora postati in ostati Israelov Zion, — obljubljen dežela pa ves svet!

A čudna je ljubezen ted dveh židov, Brauna in Lotte. Kadar je ona zdrava, je on ves bolan, izčrpan in omočen; kadar pa je on zdrav, poln energije in inicijative,

je Lotta brezkrvno blede, omedljuje, poležkuje.

Toda vražji Braun očara tudi lepo Ivy Jeffersonovo, hčerko edinko newyorškega milijarderja. Njena mati ima (z očetovim dovoljenjem, prosim!) za ljubimca nizozemskega generalnega konzula. Njo, hčerko, pa snubi mlad, lep, do stni neumen angleški vojvoda. A Ivy se kapricira baš na Brauna. Starši ne marajo Nemca, toda ona ga hoče prav zato. In pa zato, ker ve, da ima toliko ljubic ter stalno metreso Lotto. Jezdari, plava z njim, koketira, flirtuje... In mu pravi: »Vem, da veste vi Nemci več kot mi. Več omike imate. Tu kriče le po časopisih »kultura!«, a so vam zavidni. Vsem — in v ljubezni tudi! Ljubezen je umetnost... In jaz se je hočem naučiti — tako kakor van Nessova. Zato hočem te bela« — In Ivy prepreči, da njen oče ne podpiše angleškega vojnega posojila, in prepreči, da Jeffersonov trust ne da 1000 milijonov dolarjev, ki jih prosi Anglija! Tako moč ima Ivy, stara 19 let ali koliko. Ali ne: tako moč ima Nemec, umetnik govora in ljubezni, ki zna očarati milijarderske in milijonarske prve operne primadone itd. nahuj-

skati Ville, Carrance i. dr., Nemec žid, polbog!

In ta polbog se da le iz ljubezni do domovine odvesti po Ivy v razkošen rastlinjak in cvetličnjak, tam opiti in — zapeljati...

Toda takoj nato Ivy odpotuje, se ne zmeni več za Brauna ter se omoži z vojvodo.

In tudi primadona ne mara več za Brauna — baletza beži kričaje pred njim... le Lotta van Ness, vsa zdrava in živa, ga sprejme znova z vso ljubeznijo. Pravkar je bil še ves medel in izčrpan, a ko se prebudi, je poln zdravja. Lotta pa — napol mrtva. »Na jeziku je čutil okus, sladak, zelo sladak. A hkratu mu je bilo, da bi biljuval. Pogledal se je v zrcalo: usta krvava, po bradi polno krvi. In velike krvave pege po ovrtniku, košulji, suknji. In njegove roke! Rdeče, rdeče, kakor bi se bile kopale v krvi.

Planil je v Lottino sobo — tja k njeni postelji. Tam je ležala — blede — o, tako blede! Vdrt med blazine in rjuhe — pokrita do brade. Toda krvavi brizgi povsod — velike, rdeče pege, krvavo mu je pogledalo oko. In na nočni omari, v velikem neredu, krvavi nožki —

Dvignil je odejo, njeno košuljo. In videl je njene prsi — videl vreze in vbodljaje...

Kaj je bilo? Pomislite, ta Braun je bil vampir! A sam ni vedel tega! Ženskam je pil kri! Z nožki jih je speč ali mescel vbač dal po prsih in jim pil kri! Kadar je bil bolan in medel, mu je bilo treba le — ženske krvi, pa je bil zopet zdrav in čvrst.

Nobena ženska mu ni dovolila piti več kot enkrat: le Lotte Levi, vdova van Nessova, ideal Nemke židovke, mu je rada postregla, kadarkoli je nevede le želel...

Dovolj! Dalje mi menda ni treba pisati. Ewersu sta Braun in Lotte vzor, simbol nemštva. Žida — fanatika — šovinista — krvososa in perversneža. Jaz čutim pri vsem tem na jeziku okus, gnusen, zelo gnusen, da bi biljuval...

In vendar: vem, da se bo ta roman tudi pri nas — požiral. Prokleto lahko je pisati tako pornografično! Ampak jaz vidim preko vseh teh spekulativno izkonstruiranih in kombiniranih patoloških svinstev tudi veliko prednost tega le romana: vrela ljubezen do domovine, ki ji tvori kontrast besno sovraštvo do državnih sovragov!

Ta le Ewersov roman ima silno nacionalno tendenco in neodoljivo propagandno moč v sebi. Zato doseže med Nemci, zlasti pa med nemškimi židi, svoj namen. Pili so nam kri in piti jo bodo hoteli zopet: Nemec je bil, je in bo vampir! Pa še nekaj:

Nemcem nacionalizem ni premagano stališče, nemškim pisateljem ni nemoderno, starokopitno, zbujati, krepiti, fanatizirati narodno zavest. Niti šovinizma ne smatrajo nekulturnim. Ze dolgo se ni pisalo med Nemci toli vroče nacionalno, kot se piše dandanes. Ewers se ponaša sama s tem-le »umotvoro«!

In jugoslovenski leposlovci? — Kaj, če bi se nekoliko zamislili ob tem dejstvu? —

No, no, saj nisem nič rekel... Bog ne daj, kogarkoli učiti ali celo moralizirati! Samo opozoriti sem hotel... Morda je tudi Jugoslaviji treba žive narodne zavesti, narodnega ponosa in pa — mržnje do vampirjev...

skoro 16 milijard. Ravnotežje v državnem gospodarstvu se ne vzpostavi s novimi davki, temveč s strogim pobiranjem sedanjih davkov.

— Nitičeva ostra sodba o italijanskih razmerah. Bivši italijanski ministriški predsednik Nitti je naslovil na velice v Bazilikah dolgo volilno pismo, v katerem ostro kritikuje sedanje italijanske razmere in nasvetuje potrebno pomoč za prihodnost. Nitti pravi: »Resnica je, da so se razmere v Italiji silno poslabšale in da se vedno bolj povdaja industrijska depresija, dejstvo, ki tvori danes ogroženje zunanje politike in situacije prestolnice, ki si ga je Italija v kratkem času pridobila. Gospodarska situacija je vedno slabša. Industrija se deloma v nevarnosti, deloma se še ustavi, vse gospodarske postavke kažejo poslabšano situacijo. Zato pa treba v glavnem v bodoči vladni politiki misliti na obnovo. To je najnujnejše. Nikakoli notranja obnova pa ni mogoča, ne da bi nas prevzela najnatančnejša koncepcija socialnega soživljenja. Vsa Italija je danes razdeljena na dve bojujoči se strani. Treba bo poiskati med obema strankama način, da se pride, če ne že do popolnega sporazuma, vsaj do omejitve boja. V gospodarskem oziru treba pomnožiti produkcijo. Ako rastejo dohodki, ne da bi se produkcija povečala, računski rezultat ne zboljša situacije. Vsaka finančna demagogija pomeni nevarnost. Zato je potreba tudi, da se vrne zaupanje do kapitala. Italija, ki mora iskati nov kredit, ne more znižati možnosti kredita. Italija potrebuje nujno notranje politike reda in finančne politike omejitve, socialne politike s sodelovanjem proti vsakemu ekstremizmu, proti vsem iluzijam, proti vsaki reakciji, proti vsakemu nasilju. Tak naj bo v glavnih potezah program italijanskega narodnega življenja za bodočnost. Niti govori pametno, italijanski nacionalistični listi pa nič kaj radi ne poslušajo njegovih nasvetov.

— Madžarska zunanja politika. V madžarski narodni skupščini je povzel pri posvetovanju o državnem proračunu besede poslanec grof Julij Andrássy in opozarjal na ugodne znake, ki jih je bilo opaziti v prid Madžarske pri zadnji debati v angleški spodnji zbornici povodom ratifikacije trianonske mirovne pogodbe. Sedaj so prišli do spoznanja, da je madžarski narod miloroden, da neče ogroziti svetovnega miru in da stremi s potrpežljivim delom po vzpostavitvi ugodnejšega položaja. Anglija oboja trianonski mir in meni, da se mora krivica popraviti. Madžarska neče ničesar zavajevati, ona želi le miru. Dalje je dejal govornik, da zahteva Madžarska, da se v ozemljih, ki so se odedila od Madžarske, čuvajo narodne manjšine. Madžarski rojaki v Češkoslovaški, Rumunski in Jugoslaviji morajo ostati Madžari in se jim mora dovoliti obhajanje s svojimi brati na Madžarskem in prosto potovanje na Madžarsko. Varstvo manjšin zahteva Madžarska tudi za slovaške, hrvaške, nemške in rusinske brate, ki jih ne smejo zatirati tuje rase. Madžari so pripravljeni braniti prava narodnosti. Tudi glede vzpostavitve gospodarskega prometa med Madžarsko in odedenimi ozemlji je pokazal angleški parlament največje razumevanje. Govornik je pripomnil, da je vzpostavitev svobodnega prometa zelo važna za Madžarsko. Madžarska ne vstopi pod nobenim pogojem v trgovinske odnose s takimi narodi, ki so se izkazali kruti proti madžarskemu narodu. Glede razmejitve je dejal govornik, da antanta ne sme zahtevati, da se odstopev ozemlja v zmislu mirovne pogodbe izvrši, ako dve zainteresirani državi po mirovni pogodbi določene odstopevne ozemlja nečeta izvesti in odgovarja to volji prizadetega prebivalstva. Končno je grof Andrássy podarjal, da se mora Madžarska v zunanji politiki orientirati priključiti oni državi, ki prizna upravičenost madžarskih zahtev in je pripravljena te zahteve, ki ne ogrožajo niti miru niti pravičnih interesov drugih držav, podprati.

— Ustavljene komunistični procesi v Franciji. Iz Pariza poročajo: Proces radi komunističnega rovarstva so bili na podlagi sodniškega sklepa vsi ustavljeni. Komunist Zalewsky Abramovic se izene iz države.

— Francosko časopisje o sankcijah. Gustav Hervé piše v »Victoire«, da je bolje zasedati par dni pozneje ozemlje skupno z zavezniki, kakor pa potem igrati tam vloga samotnega orožnika. »Ouvre« končuje svoj članek: Nikar ne zaupajmo prevedu zasedbi. Na ta način se bomo ognili razočaranjem, na katere računa Nemčija. »Figaro« se jezi na angleške prijatelje in na delovanje vrhovnega sveta ter pravi, da so posledice tega eksperimenta jasne. Potrpežljivost Francije bo morala prestopiti težko preizkušnjo. — Socialistično časopisje pa piše seveda zopet v drugem tonu. Payel Louis piše v »Humanité«: Francoski šovinizem je osamljen na svetu. Zavezniki desavolirajo francosko mobilizacijo. »Le Peuple« piše: Briandova nenastitljivost je povzročila pri zavezniških krizi, ki je ne morejo zatajiti nobena uradna zagotovila. Ta politika oboja Francijo v moralno izolacijo.

— Angleški delavci ne žele poseta nemških sodrugov. »Central News« poročajo iz Amsterdam: Nemška delavska deputacija, ki se je podala minul četrtak v London, se je morala ustaviti v Amsterdamu, ker angleški delavski voditelji ne žele njihovega poseta v Londonu. Pogajanja za novo ureditev opustošenih krajev se radi tega vrše v Amsterdamu, toda brez angleških delavcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Volilno gibanje v Primorju.

— Trst, 6. maja. Na Borznem trgu je bila izpostavljena na neki hiši velika karikatura, predstavljajoča Jugoslavijo. Pod karikaturjo je bil napis v ogromnih črkah: Nemico eterno» (Večni sovražnik Italije). Ta karikatura kaže duha italijanskih strank, ki so se združile v enoten narodni blok in ki imajo za volitve pred očmi samo Jugoslovence. Proti Jugoslovenom v volilni boji To je davni krik fašistov in počasi so se ga oprijele vse stranke. Tako tudi tista hinavska italijanska ljudska stranka, ki včasih govori o bogu in pravici, dela pa še hujšo krivico kakor druge italijanske stranke. Fašisti so prvi zahtevali odpravo veronauka iz šol, sedaj pojde »krščanski« partito »polare volit fašiste. Tudi škof Bartolomasi jih bo volil, saj jim ugoditi vsem, kar hočejo, in se drži fašistovskega mnenja, da volitve pokažejo, koliko je pravzaprav Slovencev v Trstu, kaj torej treba še zloriti proti njim v tržaškem mestu v cerkvenem pogledu. Jugoslavija strši tudi po glavah fašistovskih kandidatov. V sredo zvečer so šli Suvich, Menesini, Banelli in Giunta k Sv. Jakobu, da poskusijo svojo srečo med Slovenci in komunisti, kakor so to sami zatrjevali. Vršil se je shod in vsi so govorili za italijanski Trst, za italijansko domovino, proti Rusiji, proti Ljenu, za delavstvo in proti Jugoslovenom. Menesini je omenjal, da je med volil-

Dementni reške jugoslovenske stranke.

— d Bakar, 6. maja. Reška jugoslovenska stranka kot edina politična stranka reških jugoslovenov najkategoričneje dementira neresnične vesti italijanske agencije Stefani, ki v enem svojih poročil trdi, da so italijanske čete prišle na Reko s pristankom hrvaških in slovenskih strank in da je slovensko prebivalstvo italijanskim četam priredilo slavnosten sprejem. S takimi nepravilnimi vestmi je agencija Stefani že večkrat varala evropsko javnost o reških stvarih, kar pravilnost vseh vesti, ki jih daje imenovana agencija, spravlja v slabo luč. Reška jugoslovenska stranka se najodločnejše protivi vsakemu vmešavanju italijanskih čet v reška vprašanja, ker kršijo reško suverenost in napravljajo vsako državno samostojnost Reke iluzorno.

Poljska ustaja v Gornji Sleziji.

— d Varšava, 6. maja. Korfanti je na vse ministrske predsednike antantnih držav poslal brzojavke, v katerih svečano izjavlja, da je storil vse, da prepreči vstajo. Na zahtevo obupanega prebivalstva se je postavil na čelo gibanja, da ga spravi v pravo smer. Poljsko prebivalstvo Gorenje Slezije noče še enkrat priti pod pruski jarem. Prej bo uničilo svoje delavnice, kakor da bi se predalo. Korfanti prosi v imenu človečanstva in gospodarskega življenja Evrope, naj se sklene odločitev, ki bo vpoštevala izid ljudskega glasovanja v Gorenji Sleziji.

— d Pariz, 6. maja. »Journal des Debats« piše, da je vzrok nemir v Gorenji Sleziji nesposobnost medzavezniške komisije. Francoska vlada je naznanila poljski vladi, da so dogodki v Gorenji Sleziji napravili nanjo silno neugoden vtis, ter izrazila nado, da bo poljska vlada vse ukrenila, da se vpstavi mir in red.

— d Varšava, 6. maja. Politične stranke Gornje Slezije se v tem trenutku pogajajo za sestavo vstajske vlade.

— d Berlin, 6. maja. V Katowicah so nočjo vstajši napadli francoske patrulje. Dva Francoza sta poškodovana, policijski stražnik postran pa je ustreljen. Iz Pštine so odpoklicali francosko topništvo. V mestu je mirno. V Ratiboru je položaj neizpremenjen. Izhod iz Gliwic so vstajši zavarikadiral.

— d Vratislava, 6. maja. V Šivaldu južno od Gliwic se je zbralo dva do tri tisoč vstajšev. Doslej je v mestu Gliwic še vse mirno. Francoski general De Brantes je svečano objubil, da bo z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, skrbel za življenje in imetje prebivalstva. V Bytomu je danes popoldne poljski funkcionar zastopniku okrožnega nadzornika izročil ultimatum, v katerem zahtevajo vstajši, naj se jim mesto prostovoljno preda, sicer bodo s silo osvojili mesto.

— d Tarnowice, 6. maja. V tarnowskiem okrožju je popolnoma mirno. Včeraj so se Nemci in Poljaki domenili, naj mestna in deželna okrožja drug drugega puste v miru.

— d Katowice, 6. maja. Urad poročajo: Nemške stranke in strokovne zadruge so medzavezniški vladi in plebiscitnemu poveljstvu v Opolah poslale brzojavko, v kateri se med drugim ugotavlja, da meja ni bila nikdar uspešno zaprta in da so se celo neposredno pred pučem priegnile čete iz obmejnih krajev, tako da je bila meja popolnoma nezavarovana. Velika množina pri vstajih najdenega orožja dokazuje,

nimi listami tudi jugoslovenska, ali ne upa dosti v njeno srečo, ker misli, da ni italijanske duše, ki bi le za trenotek se spozabila, da bi glasovala za Jugoslovence. (Fašisti kriče »Mail« (Nikdar!)) Jugoslovenci so manjšina našega mesta in ne splošča se niti govoriti o njih! Banelli je poudarjal, da gredo tržaški Italijani na volišče z geslom: »L'Italia di Trieste e Trieste dell'Italia!« Giun-ta pa je zaključil svoj govor z opominom Tržačanom: »Vsak Italijan mora imeti pred očmi pomen volilnega boja, kajti iz njega bo sledilo, ali je Trst italijansko mesto ali pa je usuznjeno Jugoslaviji!« — Vlada v Rimu je izdala »strogi ukaz«, da se ima čuvati volilna svoboda in nikdo ne sme biti oviran v izvrševanju svoje volilne pravice, vsako nasilje se ima kaznovati. Ukaz je izdan, ali fašisti vedo, da se jim ni treba ozirati nanj, zato pa prihajajo iz Istre neprestano poročila o volilnih nasilstvih in fašisti se organizirajo, da nastopijo na vseh 145 voliščih v Istri proti Jugoslovenom. Najbolj kriče Italijani na Goriškem. Včasih pišejo, da je vsa Goriška čisto italijanska dežela, sedaj pa jim je nerestano na jeziku »il pericolo slavo« in Jugoslovenov je povsodi kot lista in trave. Vršijo se shodi na Goriškem, Istri, tržaški okolici. Na naši strani navdušenje, na italijanski vedno nečastnejši naklepi, kako bi odvrgli Jugoslovence od volišč.

cija Stefani že večkrat varala evropsko javnost o reških stvarih, kar pravilnost vseh vesti, ki jih daje imenovana agencija, spravlja v slabo luč. Reška jugoslovenska stranka se najodločnejše protivi vsakemu vmešavanju italijanskih čet v reška vprašanja, ker kršijo reško suverenost in napravljajo vsako državno samostojnost Reke iluzorno.

da so se že dolgo časa oskrbovali z orožjem iz Poljske. Jako razburjeno prebivalstvo ovirajo oboroženi vstajši pri delu. Tako naj bi se do najmanjše točke pripravljenemu puču dal značaj splošnega ljudskega gibanja, ki nikakor ne obstaja.

— d Pariz, 6. maja. Vrhovni svet je odgodil razpravljanje in ureditev gornje-slezijskega vprašanja.

— d Berlin, 6. maja. Poljski vstajši so iznova dobili močna ojačenja. V tukajšnjih vladnih krogih cenijo število poljskih vstajšev na 50.000 mož. Vse frakcije zbornice so se danes dopoldne sestale, da bi se posvetovale o položaju v Gorenji Sleziji.

— d Berlin, 6. maja. Mesto Pštino so včeraj zasedli vstajši, vendar so jih italijanske čete zopet pregnale. Več poljskih voditeljev so zaprli.

— d Breslau, 5. maja. V Ratiboru, ki je popolnoma obkrojen od upornikov, je italijanski okrožni kontrolor pozval nemškega plebiscitnega komisarja, naj postavi 500 mož kot glasovalno policijo, kar se je že zgodilo, tako da se sedaj Nemci in Italijani skupno bore zoper Poljake. Desni breg Odre so zasedli Poljaki, dočim stoje na levem Nemci.

— d Nauen, 6. maja. Iz Varšave javljajo, da so gornje-slezijski ustaši dali Lloydja Georgu ultimatum in da so sklenili, da bodo uničili vsa ondotna industrijska podjetja, če se ne udovolji poljskim zahtevam. Poleg tega pa je poslal komisar Korfanti angleškemu majorju, članu medzavezniške komisije ultimatum, v katerem zahteva: 1. da ostanje zavezniške čete nevtralne, 2. da se ukine obsedeno stanje, 3. da se odpokliče vođa osrednje policije v Katowicah. Po vseh iz Vratislave je pozvala medzavezniška komisija nemške dobrovoljce v Opolah, naj sodelujejo pri delu za mir in red, naka se je temu pozivu odzvalo 3000 častnikov in uradnikov. V Ratiboru se Nemci in Italijani bore ramo ob ramo. Doslej imajo Italijani 32 mrtvecev in 60 ranjenj. V okrožju Rybnik proti lakota in obetajna nevarnost, da udre v ondotne rudnike voda.

— d Nauen, 6. maja. »Daily Express« javlja iz Varšave, da je tamkaj prišlo do demonstracij pred angleškim in italijanskim poslanstvom. Reuterjev urad javlja, da sodelujejo pri vstavškem pokretu redne poljske čete, ki so opremljene z orožjem in municijo. Nemške vesti trdijo, da so poljski vojaki prestopili mejo v civilnih oblekah.

— d London, 5. maja. »Daily Express« poročajo iz Varšave od 3. t. m.: Poljaki so uprizorili zoper Anglijo manifestacije. Velika množica se je napotila pred angleško poslanstvo, da bi s silo vdrila v

uradne prostore, kjer je hotela vložiti pismen protest. Čuli so se vzkliti »Dol z Anglijo!« Končno je angleški poslanik sprejel odposlan-

Lloyd George o Nemčiji.

— d London, 5. maja. V spodnji zbornici je Lloyd George otvoril debato o reparacijah in opozarjal na mnogobrojne kršitve Nemčije napram mirovni pogodbi. Temeljno vprašanje je vprašanje razorožitve; od njega je odvisna prihodnost Evrope. Nemčija je samo deloma razorožena. Ostalo ji je preveč velikih topov, pušk in strojníc. Zlasti pa obstajajo iregularne vojaške organizacije, ki morejo združiti ne postati jedro znatne armade. Nemčija se izgovarja s pretvezo, da proti revolucionarjem in komuni-

Zavezniški pogoji Nemčiji.

— d London, 5. maja. Po sklepni izjavi vrhovnega sveta je bil soglasno sprejet protokol, s katerim se izpreminjajo oni deli versailleske mirovne pogodbe, ki se tičejo obnove, se stavljajo v sklad plačilni pogoji, ki se bodo naznanili Nemčiji z mirovno pogodbo in se pooblašča reparacijska komisija, da bo s posredovanjem garancijskega komiteja nadzor. Vporabo nem. plačil in določila njih termin. Nemčija bo v ta namen morala žrtvovati nastopne do-

stvo manifestantov. Nato je policija množico razpršila. Do sličnih manifestacij je prišlo tudi pred italijanskim poslanstvom.

stom ne more biti brez zaščite. Mi pa moramo ostati pri naši zahtevi, ker ima Nemčija dovolj rednih čet. Kar se tiče reparacij, so kršitve Nemčije jasne. Konferenca je storila odločne sklepe, ker splošno za držanje Nemčije kaže, da ne namerava izpolniti svojih obveznosti. Brez Poruhirja, je dejal Lloyd George, Nemčija ne more obstajati. Francija je bila pripravljena za pohod dne 1. maja, vendar pa je pristala, da se d Nemčiji nova priložnost za premislek, in je odgodila pohod.

hodke: 1. Dohodke carine in iznos vse izvoznine in uvoznine. 2. 25% pristojbino od vrednosti vsega nemškega izvoza. 3. Vse direktne in indirektno pristojbine ali vsa druga plačila, ki jih bo morebiti predlagala nemška vlada in jih bo garancijski komite, ki ne bo imel pravice, vmešavati se v nemško upravo, odobril. Nemčija bo morala dostaviti gradivo in delovne sile, ki bi jih vsaka od zavezniških držav zahtevala za vzpostavitev opustošenih ozemelj.

Nemčija na razpotju.

— d Nauen, 6. maja. Nemški politiki se žudijo nenavadno ostremu tonu zavezniške note, ki je onemogočila nadaljnja pogajanja. Vseled novih zahtev zavezniškov so nastale za sestavo novega kabineta nove težkoče. »Vorwärts« piše, da bo prihodnji nemški vladni na prsto dano, ali da se uda in da dopusti, da veliki deli države pripadejo za dogleđen čas pod zavezniško vojaško oblast, ali pa da sprejme pogo-

je, za katere bo treba nadčloveške moči, če jih bo hotela izvesti. Vlada stoji pred vprašanjem, ali ne bi bilo bolje, da poizkusi izpolniti pogoje, ali jih v naprej odkloni. »Lokalanzeiger« javlja, da so koalicijske stranke računale na to, da bo ententa popustljivejša napram Nemčiji. Predlogi pa, ki se tičejo razorožitve in vojnih krivcev, so za Nemčijo absolutno nesprejemljivi.

Iz dežele anarhije.

— Videm, 6. maja. V Prečniku je prišlo do spopadov med fašisti in komunisti. Prišli so prvi iz Vidma in Červinjana ter so zasedli komunistične prostore, vrgli ven opravila in zažgali na trgu Ljenuve slike. V bojih so metali komunisti bombe. En fašist mrtev. Vrše se preiskave in aretacije. V S. Giorgio di Nogaro je bil hud boj med fašisti in socialisti. Poslano je tja vojaštvo.

— Rovigo, 6. maja. V Arianu so fašisti ubili na trgu bivšega župana, socialista Fonsattija. Anarhisti Celeghina pa so vrgli v reko. Le s težavo so ga rešili znanci.

Združitev čehoslovaške narodne cerkve s pravoslavno.

— d Beograd, 6. maja. Presbiter poročajo iz Prage: V Olomucu so se dne 21. aprila sestali starešine čehoslovaške narodne cerkve ter so v prisotnosti niškega škofa Dositeja soglasno sklenili, da se cilirna metodska čehoslovaška cerkev na Moravskem spoji s pravoslavno. S te skupščine so poslali našemu poslanstvu nastopno brzojavko: Delegati cerkvenih verskih občin če-

hoslovaške cerkve iz vse Moravske, zbrani v Olomucu v četrtek, dne 21. aprila 1921, prosijo prisotnega g. vladiko Dositeja, da s posredovanjem poslanstva kraljevine SHS v Pragi tolmači srbskemu narodu iskrene bratske pozdrave. Za starejšine čehoslovaške cerkve v Olomucu: Polesovski, predsednik, Čekel, tajnik.

Antiantal kredit za Avstrijo.

— Dunaj, 6. maja. Danes je došla nota, v kateri stavi antanta svoje zahteve, oziroma pogoje za dovolitev kredita Avstriji, ozir. za sanacijo finančnega položaja avstrijske republike. Kolikor je doslej znano, bodo zavezniški dovolili

kredit v višini 500 milijonov frankov, za katero posojilo bo dala avstrijska republika razne garancije, med njimi tudi 6% kaveljsko hipoteko na vsa pri- vatna posestva.

Z oseh koncev sveta.

— d Dunaj, 6. maja. Na današnji seji zveznega sveta se je z 22 proti 31 glasovom sklenilo, vložiti protest proti sklepu glede izpremembe zakona o šolskem nadzorstvu za Nižje Avstrijsko, ki ga je sprejela narodna skupščina z enim glasom večine.

— d Moskva, 6. maja. Dne 30. aprila sta bili izmenjeni v Minsku ratifikacijski listini riske mirovne pogodbe med Rusijo in Ukrajino na eni strani in Poljsko na drugi strani.

— d London, 5. maja. Zgornja zbornica je sprejela madžarske mirovne pogodbe v drugem branju.

Iz naše kraljevine.

— Preiskava glede atentata na ministra Draškovića. Beograd, 6. maja. Dosedanja preiskava glede poskušene atentata na notranjega ministra Draškovića ni privedla do nobenih uspehov. Zadevo je prevzelo danes beogradske sodišče. Ministrski predsednik Pašić je čestital ministru Draškoviću, ker se je atentat ponesrečil.

— Vprašanje odkupa Južne železnice. Beograd, 6. maja. Z Dunaja poročajo, da je avstrijska vlada pristala načasno rešitev vprašanja južne železnice. Avstrijska vlada čaka samo še na odgovor naše države. Kolikor je znano, naša vlada ne bo odkupila onega dela Južne železnice, ki teče po našem ozemlju in sicer radi finančnih težkoč.

— Izenačenje zakona o železnica. Beograd, 6. maja. V ministrstvu sabračaja je končan elaborat za izenačenje zakona o železnica za vsa kra-

jevino. Ta elaborat bo predložen ministrskemu svetu včasno odobrenje.

— Valutna reforma v Dalmaciji. Beograd, 6. maja. Izmenjava kronskih novčanic v Dalmaciji je časno ustavljena, ker Italijani še niso evakuirali vse Dalmacije. Po sedanjih podatkih bo znašala vsota kronskih novčanic v evakuirani Dalmaciji komaj polovico vsote, o kateri se je govorilo.

— Ruski dom v Beogradu. Ameriški milijarder Rockefeller je daroval 5 milijonov frankov za zgradbo ruskega doma v Beogradu.

— Kontrola »zobnih tehnikov«. Iz Beograda poročajo, da bo ministrtvo za narodno zdravje ustanovilo posebno komisijo, pred katero bodo morali po- žiti izpit vsi zobni tehniki, ki hočejo izvrševati svoj poklic v naši državi.

— Zgradbo železnice v naši državi namerava prevzeti konzorci belgijskih kapitalistov, ki se je osnoval v Bruslju.

Neodrešena domovina.

— Glas z Goriškega. (Dopis). Vse politično življenje pri nas se vrti izključno okoli enega vprašanja, kaj bo z volitvami. Italijani bi najraje videli, da bi ne bil izvoljen noben Slovenec. Dasi napno vse sile v to svrhu, vendar upamo, da se njihove srčne želje ne uresničijo. Naravnost bedasta je njihova agitacija, da je v slučaju izvolitve slovenskih poslancev v nevarnosti Julijska Benečija! Goriški Slovenci računamo z dejstvom, da smo priklonjeni Italiji. Nam pa je do tega, da dosežemo svoje zastopstvo v rimski poslanski zbornici, ki bo povedalo, da imamo tudi mi svoje potrebe in da zahtevamo svoje pravice, kakor to pritiče kulturnemu narodu. Volilni boj na italijanski strani vodi, kakor znano, fašisti. Ti in drugi nacionalisti kličejo italijanskim volilcem: »Pozabimo svoje strankarske interese, premostimo malenkostna nesprotja in združimo se! Zmagati pomeni mnogo kakor tudi bi mnogo pomenil naš poraz!« Slovenec identificirajo s komunisti, rekó: »Ne pozabite, da so Slovenci in komunisti danes oni, ki gledajo z divjo zadovoljenostjo na naše prepire in nesporazumljenja! Volilni boj se vrši pri nas tudi potem lepakov. Tako smo čitali te dni v Goriški Lepaki z velikanskim napisom »Austriaci«. Naporjen je proti italijanski ljudski stranki, ki je svoj čas med vojno izjavljala lojalnost furlanskega ljudstva napram bivši monarhiji, pod katero izjavo je bil podpisan tudi dr. Flego, sedanjí kandidat furlanske ljudske stranke. Goriški Slovenci delujemo za volitve intenzivno po vseh naših krajih. Ljudstvo rado prihaja na volilne shode in se mirno in dostojno zavzema za svojo bodočnost. Razpoloženje je izborno. Menda je tudi tu na mestu naš pregovor: »Ni nesreče brez sreče. Kakor so nam prizadjali fašisti s svojimi nasiljem neizmerno gorja, tako so storili to do-

bro, da se danes vsak naš človek zaveda, kaj je njegova dolžnost, ker krivica rodi odpor, ki se vzbuja že v najzgodnejši goraki krvi. — Italijanskemu prisadevanju, da bi volitve med Sloveni imele kolikortoliko ugoden rezultat za Italijane, je prišlo tudi na pomoč tudi generalni civilni komisariat v Trstu, ki je naznanil različne poplave na raznih poslopih po slovenskih občinah, tako n. pr. se določa za popravilo hiše št. 59 v Tolminu, ki je župnijska last, 260.000 lir; za popravilo hiše št. 14 v Podmelcu, ki je občinska last, 54.000 lir; v Kobariču za kanalizacijo 185.000; v Kamnu za šolo in mlekarino 48.000; v Plužnjah za šolo 100.000; na Žagi za šolo 21.000; v Bovcu za cerkev in gasilni dom 186.000; za župno cerkev v Bovcu 219.000; v Čezsoči za občinski dom 84.000; nadalje za šolo v Bovcu 230 tisoč itd. Komisariat pravi, da je že dan ukaz za izvršitev obnovnih del v Tolminski zoni, ali takim poročilom ne moremo prav dosti verjeti, ker smo slišali že opetovano o takih in še večjih svotah in obljubah, ali izvršitve še dolej ni nobene. — Italijani delajo volilne račune. Pravijo, da goriška provinca s Trbižem in Postojno vred ima 95.000 Italijanskega prebivalstva, 210 tisoč jugoslovenskega, 6000 Nemcev, t. j. 811.000 prebivalcev, izmed katerih bo volilcev okoli 70.000. Kombinirajo na vse mogoče načine in prihajajo do rezultata, da bi dobili Jugoslovenci v goriški provinci 4 poslance. Italijani pa enega ali celo nobenega in tako bi govoril, kakor pravi »Piccolo«, v imenu italijanske Gorice v rimskem parlamentu oni dr. Wilfan, ki je še pred par meseci vzdrževal jugoslovensko teritorialno pravico do levega brega Soče. Italijani se trudijo, da bi zbegali in oplašili naše ljudstvo, ali prepričani smo, da se jim to ne posreči.

Narodno gospodarstvo.

— Finančni položaj na Kubi. Narodna banka kubanska v Havani je ustavila svoja plačila; policija je zasedla poslopje. Prišlo je do tega, ker se banki ni posrečilo dobiti posojilo v Združenih državah, s katerim bi bila plačila nakupljeno sladkorno žetev. Če bi bila banka sladkor ugodneje prodala, bi bila situacija najbrž rešena. Depoziti banke znašajo 26 milijonov dolarjev.

— Koncentracijsko gibanje v Nemčiji. Nemške tovarne za šivalni konec so se združile ter ustanovile v Münchnu družbo za razpečevanje. Zvezi pripada 95% produkcije.

— Špansko - francoski trgovski odnosi. Poročila se, da je bivši minister za javna dela v Španiji interpeliral vladno glede vprašanja izvora vina v Francijo ter zahteval, da intervenira španska vlada pri francoski vladi v ta namen, da doseže carinsko prostost za španska vina. Državni minister je opomnil, da je zvišanje uvozne carine za španska vina v Franciji prislilo španski vladi k represalijam. Vrše se sedaj pogajanja, katerih izid je z ozirom na veliko francosko produkcijo negotov.

— Zavarovalna družba Riunione Adriatica di Sicurtà je izdala računsko zaključke za leta 1916 do 1919. Konverzija delniškega glavnice se je izvršila leta 1919, na podlagi pred vojno veljavne preračunovalnega ključa. Delniška glavnica, ki je znašala prej 10 milijonov kron, se je torej konvertirala v 10 1/2 milijonov lir. Konverzija premoženjskih rezerv pa se je izvršila na

podlagi veljavne preračunovalnega ključa: ena krona = 60 centesimov. Čisti dohodek znaša za leto 1916. 1.947.000 kron, za leto 1917. 1.933.764 kron in za leto 1918. 1.965.748 kron. Bilanca za leto 1919. izkazuje pri življenjskem zavarovanju izgubo 2.777.621 lir. To izgubo je povzročila zlasti razvrednotitev družinskih aktiv. Kljub temu izkazuje bilanca čisti dohodek v znesku 1.221.473 lir v skladu ugodnih rezultatov v elementarnem zavarovanju. Dividende za leta 1916, 1917 in 1918 znašajo po 106 K, za leto 1919 za 100 lir.

— Iz Združenih držav. Kljub splošni krizi, ki vlada v deželi, je konstatirati malo izboljšanje v gotovih kupčijskih strokah. Znižanje mezd je že povzročilo zvišanje produkcije. Zlasti v tekstilni in avtomobilni industriji je tudi vprašanje zopet živahnije in pojava stavbna stroka je nekoliko bolj zaposlena.

— Ameriška industrija za svilo se je preteklo leto znatno dalje razvila in se je število tovarnih znatno pomnožilo. Število novoustanovljenih obratov znaša 71, med tem, ko je znašalo 61 leta 1919. in 49 leta 1918. Največ novih podjetij se je ustanovilo v Pensilvaniji, potem v Novem Jorku in na tretjem mestu glede novih ustanovitev je Novi Jersey. Glasom nedavno izdane obratno in trgovske statistike ameriške industrije za svilo je znašalo skupno število obratov, ki izdelujejo svilene fabrike kakršnekoli vrste, dne 1. januarja 1921. 2554, začetkom leta 1920. pa 2529.

Glasovi iz Koroške.

— Nemška nesramnost. Pod naslovom »Srbski kralj — morilec« prinašajo »Freie Stimmen«, najbolj prostaki in najneumnejši list v Alpah, kakor pravi »Arbeiterwille«, vest, da leži kralj Peter na smrtni postelji. Če bi Srbija bila od Nemcev premagana, pa bi srbski list o umirajočem avstrijskem cesarju pisal na sličen način kot barbarske »Freie Stimmen«, tedaj bi avstrijski konzul v Beogradu napravil prilne korake. Danes pa je Avstrija od Srbije premagana, je državica, ki živi od danes do jutri, in prosti za živež v Beogradu; v istem času pa piše v Celovcu izhajajoči list o »Srbskem kralju — morilcu«. Dobro bi bilo, če bi deželna vlada za Slovenijo centralno vlado v Beogradu o tem obvestila, morebiti se gospodje v Beogradu sčasoma glede alpskih, zlasti koroških Nemcev le malo drugače orienirajo.

— Novi napadi na Slovence. Na velikončni ponedeljek je šel g. L. Borovnik, najuglednejši in najčastitljivejši meščan v Borovljah, toda Slovence, mimo gostilne Antonič na Dobravi. Ko ga zagledalo v gostilni razgrajajoči nemški skorj očno, dvignelo strašanski krik in začelo navdve spoštovanega moža zasramovati in psovati.

Izid občinskih volitev po deželi.

— Bohinjska Bela, 5. maja. Pri današnjih volitvah občinskih odbornikov v občini Ribno pri Bledu sta si stali nasproti »fara« Boh. Bela proti Ribniški ali »Združenim volilci župnije Boh. Bela« in »Gospodarska stranka Ribno«. Volilcev je bilo 349. Volilo jih je 298. Bellani so dobili 102 glasova (5 odbornikov). Ribnjani 196 glasov (11 odbornikov). Tudi Bellani so volili Ribnjane. Zaradi tega veliki poraz Bellanov. Niso bili s sedanji klerikalni občinski odborom zadovoljni. V novem odboru so možje vseh strank.

— Poljane, 6. maja. Izid občinskih volitev. Oddanih glasov 311. Dobili so SKS 167 (9 odbornikov), SLS 144 (7 odbornikov).

— Cortiža, 6. maja. Oddanih glasov 396. Dobili so: SLS 311 (19 odbornikov), stranka malih kmetov in delavcev 85 (5 odbornikov).

— Senčur, 6. maja. Oddanih glasov 326. Dobili so Kmetška delavska lista 59 (5 odbornikov), Zgornja stranka 110 (8 odbornikov), SLS 157 (11 odbornikov).

— Šmartno (okraj Kamnik), 6. maja. Volilnih upravičencev 93, volil 077, od teh je dobila SKS 30 (4 odb.), SLS 47 (6 odb.).

— Špišak (Kamnik), 6. maja. Volilnih upravičencev 161, volilo 109, od teh so dobili SLS 68 (10 odb.), SKS 41 (6 odb.).

— Zgornji Tuhinj (Kamnik), 6. maja. Volilnih upravičencev 177, oddanih glasov 142. Od teh sta dobili: SKS 65 (7 odb.), SLS 77 (9 odb.).

— Bela cerkev (Novomesto), 6. maja. Oddanih glasov 138. Od teh sta dobili SLS 80 glasov (9 odb.) in SKS 58 (7 odb.).

— Brusnice (Novomesto), 6. maja. Oddanih glasov 163. Od teh sta dobili SLS 70 (7 odb.), SKS 93 (9 odb.).

— Mirna peč (Novo mesto), 6. maja. Oddanih glasov 416. Od teh so dobile SKS 220 (13 odb.), SLS 157 (9 odb.) in NSS 39 (2 odb.).

— Čermošnice (Novomesto), 6. maja. Oddanih glasov 203. Od teh so dobili SKS 53 (4 odb.), JSDS 70 (5 odb.), občinska gospodarska stranka 80 (7 odb.).

— Konjice, 6. maja. Vpisanih volilcev 199, oddanih glasov 186. Dobili so: SLS 113 (10 odbornikov), JDS 73 (6 odbornikov). Izid občinskih volitev v Konjicah

okolica: SLS 158 (11 odb.), SKS in JSDS 72 (5 odb.).

— Poljšnik, 6. maja. Oddanih glasov 208. Dobili so: Kmetška zveza 88 (7 odb.), SKS 120 (9 odb.).

— Dole, 6. maja. Oddanih glasov 103. Dobili so: SLS 71 (11 odb.), SKS 32 (5 odb.).

— Bukovec, 6. maja. Oddanih glasov 84. Dobili so: Kmetška zveza 33 (4 odbornike), SKS 15 (2 odb.), DKRS 36 (4 odb.).

— Leskovec, 6. maja. Oddanih glasov 89. Dobili so: SLS (A) 25 (3 odb.), SLS (B) 64 (7 odb.).

— Krka, 6. maja. Oddanih glasov 259. Dobili so: SLS 126 (8 odb.), SKS 107 (7 odb.), stranka malih posestnikov 26 (1 odb.).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. maja 1921.

— Težkoče na vseh koncih. Novo izvoljeni občinski svet v Ptuj je imel včeraj svojo prvo sejo, na kateri je bila kot edina točka dnevnega reda volitev župana. Pri volitvi so vse stranke oddale svoje glasove svojim kandidatom. Kandidat demokratske stranke je bil odvetnik dr. Senčar, ki je dobil 7 glasov, kandidat narodnih socialcev je bil učitelj Vinko Šerona, ki je dobil 6 glasov, in kandidat socialnih demokratov Tomaž Ložinšek, ki je dobil 11 glasov. Ker nobeden izmed kandidatov ni dobi absolutne večine, se je vršilo drugo glasovanje, ki je imelo isti uspeh. Pri tretji volitvi so narodni socialci oddali prazne glasovnice tako, da je dobil socialno demokratski kandidat Ložinšek 11 glasov, demokratski kandidat dr. Senčar pa 7 glasov. Za župana je bil torej izvoljen socialni demokrat Ložinšek. Proti tej volitvi so ugovarjali demokrati ter vložili rekurz na vlado, utemeljujoč ta svoj rekurz, da je bila volitev protizakonita, ker se je seja občinskega sveta vršila, predno je potekel osemindesetni rok po razglasitvi izida občinskih volitev, predvsem pa, ker Ložinšek ni dobil pri volitvi nadpolovične večine navzočih odbornikov, kakor to izrečno določa § 48. občinskega volilnega reda. Ker je vložil tudi ugovor proti občinskim volitvam v Mariboru in v Ljubljani, se bo konstituiranje občinskega sveta v teh mestih očitno še za nekaj časa zavleklo. Ako pa se kažejo že začetkom, preden prične funkcionirati nove občinske uprave, že takšne težkoče, se sploh ni naidejati, da bi mogli novi občinski sveti plodovno delovati. Za to se ni čuditi, da se vedno bolj utrjuje mnenje, da bo treba novi občinski volilni red temeljito revidirati, ker bo sicer i. a. stal nevaren zastoj v večini naših občinskih uprav v Sloveniji, kar pa ni v narodnem, še manj pa v državnem interesu. Morda bi ne bilo napadno, revidirati obč. volilni red po srbskem vzorcu, ki daje najsigurnejše jamstvo za redno funkcioniranje občinske uprave.

— Nove meščanske šole v Ljubljani. V Ljubljani se osnuje še ena deška in ena dekliška meščanska šola, toda samo pod pogojem, ako mestna občina za ti šoli preskrbi potrebne učne prostore in učna sredstva.

— Odprava nemške realne gimnazije v Ljubljani. Višji šolski svet je v svoji včerajšnji seji sklenil naj se preseljuje nemška realna gimnazija v Ljubljani v slovenski zavod. Za prehodno dobo ostanjejo do likvidacije nemške paralele na zavodu.

— Učni jezik pri telovadbi. Višji šolski svet je sklenil, da je poveljavni jezik pri telovadbi v vseh ljudskih, meščanskih in srednjih šolah slovenski, oziroma srbohrvatski. Ta odredba velja tudi za nemške šole.

— Iz državne službe je izstopil dr. Emil Gaj, sekretar I. razreda pri odseku ministrstva prehrane v Ljubljani.

— Iz orožniške službe. Za orožniške podporočnike so imenovani orožniški naredniki: Ivan Skodlar, Josip Jurca, Josip Lederer, Anton Bajec, Anton Strumbelj, Stefan Paj, Ivan Erker in Ivan Bernard.

— Iz učiteljske službe. Za nadučitelja v Zgornji Šiški je imenovan g. Korbar, za nadučitelja na deški šoli v Kranju Vilibald Rus, za nadučitelico na dekliški šoli v Kranju ga. Janja Miklavčičeva, za učitelja v Kranju g. Vladimir Rojina, za učiteljico pa ga. Zelenik-Jeranova, za nadučitelja v Mozlu je imenovan g. Lokar, za učiteljico ročnih del na meščanski šoli v Ljutomeru pa gđc. Karbova.

— Premestitev. Fran Fischer, okrajni tajnik pri poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani, je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Ptuj.

— Odvetniška vest. Gosp. dr. Juro Jan, prej odvetnik v Pliberku, se je s svojo pisarno preselil v Maribor.

— Kdaj pride zadoščenje? V Sloveniji imamo še mnogo ljudi vseh poklicev, ki jih je Avstrija večina na ovrh klerikalcev kruto preganjala ter vlačila po ječah in taborih. Jugoslavija razprostrta svoja krila nad našimi kraji že skoro tri leta, a za preganjanje se nihče ne zmeri. Avstrofil in klerikalci so sedli v topla gnezda in dobili plačilo za svoje protinarodno de-

lo. Kdaj pa dobe zadoščenje te žrtve, ki so trpele zaradi svojega narodnega prepričanja v času, ko so drugi, ki se sedaj solčijo v vladni milosti, kričali: »Križna križ!«

— Višji šolski svet je tako-le sestavljen: Predsednik: ravnatelj dr. St. Beuk; podpredsednik: ravnatelj Jakob Dimnik. Višji šolski nadzorniki: prof. dr. Ivan Grafenauer in prof. dr. Leopold Poljanec za srednje šole in učiteljske; dvorni svetnik Engelbert Gangl in prof. Fran Gabrček za ljudske šole.

— Upravna gospodarska poročevalca: vladni tajnik dr. Ivan Karlin in vladni tajnik dr. Stanko Majcen. — Zastopnika srednješolskega učiteljskega: prof. dr. Josip Pipenbacher (nam. prof. Fr. Jeran) in prof. Fr. Voglar (namestnik prof. Fr. Mravljak). — Zastopniki ljudsko in meščanskošolskega učiteljskega: ravnatelj Luka Jelenc (nam. ravnatelj Dragotin Humek), ravnatelj Anton Gnus (nam. nadučitelj Anton Hren), nadučiteljica Janja Miklavčičeva (nam. nadučitelj Martin Matko). — Zastopnika veroučiteljev: kanonik Ignacij Nadrah (nam. prof. dr. Gregor Pečjak), kanonik Maks Vraber (nam. prof. dr. A. Medved). — Zastopnik socialnega skrbstva: poverjenik Adolf Ribnikar (nam. nadučitelj Božidar Betrljani). — Zastopnik zdravstvenega odseka: dr. Ernest Majer (namestnik dr. E. Dereani). — Zastopnik kmetijskega: Ludovik Plavšak (nam. Fran Tomažin). — Zastopnik staršev: Engelbert Franchetti (nam. Fran Kavčič). — Vseh članov brez namestnikov je 19.

— O Dalmaciji in Dalmatinceh je predavala v sredo zvečer v Mestnem domu ga. T. Hinterlechnerjeva v srbskem jeziku. Predavateljica dobro pozna Dalmacijo — deželo klasične preteklosti in deželo bodočnosti. S pesniškim poletom ter z veliko ljubeznijo je opisala naravne krasote in zgodovinske znamenitosti okolice in mesta Splita, Solina, Šibenika, Knina, vodopade Krke, ki v svoji lepoti nikakor ne zostajajo za Renskim vodopadi. Govorila je o Sinju, o prelepi dalmatinski rivjeri, Trogiru, kjer je grob dalmatinskega Ramea in Julije. Dobrile in Milenka, o Omišu, Makarski, Gružu, o plemenitaškem Dubrovniku, ponosnem na nekdanjo svobodo ter o slikovitih, zgodovinskih slavni Boki kotorski. Trebalo bi toliko predavati, kolikor je naštetih tu krajev, da bi bilo možno dovoljno opisati našo obalo adrijsko z vsemi njenimi krasotami, naše dobre vrle Dalmatince, dalmatinske vzorno mater in moralno visoko stoječo dalmatinsko ženo. Ga. predavateljica nam je pripravila tudi prijetno iznenađenje. Priprajala je s seboj znanega dalmatinskega slikarja - mojstra, prof. Inchostru, ki je njeno predavanje folklorno izpopolnil. S trpkim humorjem ter pravim južnim temperamentom je opisal trnjevo pot, ki ga je vodila do jugoslovenske narodne umetnosti. Prekrasno bilo vezivo z dalmatinskega otoka Paga, dubrovaške in druge dalmatinske čipke nadkriljujejo najfinije francoske in belgijske veznine. V Dalmaciji je vsaka žena, pastirica, kmetica, delavka — spretna vezilja. Vedno delajo po stari šabloni, vendar pa je najti po dalmatinskih vaseh tudi mnogo rojenih umetnic, ki ustvarjajo samostojno. In po teh samostojnih vzorcih izdelujejo delo vse ostale. In pa noče! Dalmatince ljubi sonce, luč, svetlobo, tonloto, pestro barvo. Moral bi biti Tolstoj, da bi mogel opisati to slavje barv, zlata in srebra v vsem svojem sijaju in pa v svoji uglajenosti in skladnosti. Kolika škoda, da so nam dajali doslej naši (t. j. dalmatinski) umetniki prelepe umotvore italijanskega, grškega, rimljanskega sloga, a nam niso dali nič — našega! Oba predavatelja sta žela obilo zaslužene priznanja. Poslušalcev je bilo mnogo: zlasti je prišlo dosti dalmatinskih dijakov. Od strani ženstva pa bi bili pričakovali večjega zanimanja in večjega poseta.

— Poziv naroda! Ker pretepi. Šikane, zapori in razna druga nasilstva nad Slovenci na Koroškem ne učinkujejo dovolj hitro, hočejo nasprotniki ukrotiti Slovence s požigi. V kratkem času so pogoreli šestim slovenskim posestnikom domovi. Enemu posestniku, ki je v sedel svoje odločnosti Nemcem najhušji trn v peti, je bila zapaljena že druga hiša. Prizadež so vsi nizko zavarovani. Vrhutega se jim izplača zavarovalnina pri vseh zavarovalnicah v slabem avstrijskem denarju, tako da si brez pomoči od naše strani nikakor ne morejo znova sezidati domove. Ali naj pustimo te naše narodne trpine brez pomoči? Heimatdinsten jim ponuja judoževe groše. V svoji bedi imajo še toliko ponosa, da odklanjajo vsako pomoč od te strani. Oast jim! A naša sveta dolžnost je, da našim narodnim mučnikom

priskočimo na pomoč. Zopet se obračamo do rodoljubov širom domovine. Se nikdar se niso Korošci zaman zatekli do njih, zato tudi to pot ne dvomimo, da naša prošnja časten odziv. Vsak dar je dobrodošel, zlasti pričakujemo od družtev da našo akcijo podprejo. Pokazimo koroškim bratom, da jih domovina še ni pozabila in jih ne misli nikdar pozabiti. Darove sprejema Podružnica »Gospodstvskega zvonca«, Prevalje, Meziška dolina.

— Zelezniška zveza s Trstom. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Za časa stavke v Julijski Benečiji prevaža potnike med Ljubljano in Postojno vlak št. 855, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.40 in prihaja v Postojno ob 12.37. Italijanski vlak odhaja iz Postojne ob 14.36. Iz Trsta prihaja vlak v Postojno ob 8.42 in ima zvezo na vlak št. 52, ki odhaja iz Postojne ob 13. ter prihaja v Ljubljano ob 16.05.

— Prepovedana avstrijska lista. Ministrstvo za notranje stvari je z odlokom od 27. in 28. aprila št. 11.361 in 11.362 prepovedalo listu: »Das neue Reich«, ki izhaja na Dunaju in listu »Die Südmärk«, ki enkrat na mesec izhaja v Gradcu, uvažanje in razširjanje v naši državi, ker pišeta proti interesom naše države.

— Sokoli v Franciji. V Binkoštih je zlet francoskih gimnazistov v Lille, v znanem industrijskem mestu severne Francije. Vsled vabila se udeležili zlasti 12 mož broječe odposlanske Jugoslovenskega šolskega Saveza pod vodstvom podstaroste dr. Vladimira Ravnarja in načelnika dr. Viktorja Murnika. Češki šolski švaz pošlje večjo deputacijo s 50 telovadci.

— Izjava dr. Oblaka. Gospod dr. Oblak nam pošilja z ozirom na napad v »Slovenec« tole izjavo: Sicer je komaj vredno na tako klevetanje, kakor sta je zagrešila »Novi Cas« in za njim »Slovenec« kaj reagirati, toda resnici na ljubo moram ugotoviti, da je poročilo o moji kazenski zadevi proti »Večernemu listu« radi članka »Slevar« potvorbjeno. Priobčil sem v vašem listu znani članek »Narodni heroizem in mi«, po katerem so se čutili klerikalci hudo prizadeti, nato so odgovorili s člankom »Slevar« v »Večernem listu« seveda! Dal sem priliko uredniku, da prinese pred poroto dokaz resnice, toda on je zlezel po klop in si tega ni upal. Ko je prišla stvar pred okrajno sodišče, je izpremenil svoj zagovor, pa je bil obsojen. Vzklilo no sodišče se je postavilo na stališče, da je smatrati besedo »Slevar« kot golo psovko, ne pa kot obdolžitev zaničljivih lastnosti in iz tega razloga obožbo zavrnilo, ker v tem slučaju urednik ni odgovoren po čl. III. znanega zakona. Seveda o kakem doprinese dokazu resnice niti govora ne more biti, ker se sodišče z njim sploh ni pečalo. »Slovenec« pa poroča po znanem načelu, kakor da je bil dokaz resnice doprinese in pri tem prinaša laži, ki se dajo kar zagrabiti, tako da sem hodil v Kazino, da sem potreboval in bil deležen protekcije — dr. Šusteršiča in celo — Štefeta in se sklicuje na ljudi, ki jih niti ne poznamo itd. Znano je, kake boje sem imel v Celovcu radi rabe slovenskega jezika pred sodiščem, da sem bil radi tega od nemške odvet. zbornice celo obsojen, da sem sodeloval desetletja pri najrazličnejših sloven. političnih in nepolitičnih listih in se aktivno udeleževal narodne borbe zlasti na Koroškem. Sicer pa je vsa kemu jasno, da so »Slovenec« klevete v obliki in pod krinko potvorenega poročila zgolj maščevanje in slabo prikrita onemogla jeza radi razkrižanja — dr. Pegana Dotičnik pa, ki je zagrešil to infamnost v »Slovenec«, bo dajal odgovor na pristojnem mestu in bo imel priliko svoje trditve — tudi dokazati.

— Iz blejskega kota nam pišejo: Pobožni listi in general svete vojske se silno zrajačo, da vlada povsodi korupcija ter se tepta avtoriteta in javna moralna. A kdo izpodkopa avtoriteto? Pogledajmo! Pred nekaj meseci se je seklo v Radovljici sedem kmetijskih županov klerikalcev, Finžgar, Reeman, Rus in neizogibni župnik — hujskač, zagrižen šusteršičjanec in avstrijskanc, dobro znan na Bledu in okolici. In tedaj se vzdigne mogočni »Gospod radovljjski« in pravi malce skozi nos: Glavar nam ne ugaja, proč z njim! Vsi so pritrili, vlada pa ga je takoj premestila. Kaj je zakrivil? Ko smo se otesli naših tlačiteljev in raznih Katenbergerjev, Mathiasov, teh naših zakletih sovraznikov, je prišel k nam za glavarja prvi domačin g. M. Za geslo si je stavil: dobrobit države mi je najvišji zakon, ker tako bo tudi posamezniku dobro, zato bodi moje delovanje do skrajnosti pravično in nepristransko, ne glede na politično mišljenje, — boj pa vsi korupciji in zlasti verižatstvu! In tako je deloval ne glede na desno ali levo. Kaznoval je klerikalne navijače eno ravno tako kot liberalce. To pa klerikalci ni bilo po volji, ker so hoteli imeti glavarja za svoje orodje. Prvi so zagnali krik zoper njega duhovniki,

Gospodje, ki bi morali oznanovati pravice, so bili zoper njo! Imeli bi učiti ljubezen, a sejejo sovraštvo! Od duhovnikov je šla gonja naprej in iti je moral glavar, ker je delal pravično. Preganili so ga pobožni mošči, ki pa so se pote-govali za moralno propalico Mathiasa, ki je bil Nemeč, jud, čigar privatno življenje je bilo nad vse skandalozno, ki je kupoval ljubezen s sladkorjem. — Kam pa pridemo po tej poti? Danes se zbere par mošči, ki so dovršili univerzo na kakšni vaški enorazrednici, in odsta-vijo glavarja, jutri sodnika, poverjenika, ministra, ali se ne pravi to: ubi-jati avtoriteto, izpodkopa-vati jej temelj? Ali ni tako ravnanje tudi protidržavno, ker uničuje javni red?

— Javno predavanje priredi »Pro-budac« v nedeljo dne 8. t. m. točno ob 11. na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Predava prof. Volavšek: »O prvih umetniških poskusih človeka. Za člane »Probude« in slikarske šole brezplačno, za nečlane 1 dinar vstopnine. Dijaštvo prost.

— Himen. Danes se poroči v Šent-jakobski cerkvi g. Karel Prelog, vele-trgovca in hišni posestnik, z gđ. Flo Blaznikovo, trgovko in hišno posestni-co. Mlademu paru obilo zvestosne srce.

— V Ptuj je umrla 4. t. m. ga. Le opoldina Gregoričeva roj. Čeh, vdova posojilniškega uradnika, ki je umrla že l. 1903. in bil eden izmed naj-boljših narodnih delavcev v tistih to-zkih avstrijskih časih.

— Upravništvo »Vesne«. Z ozirom na številna povpraševanja se naznanja, da se nahaja upravništvo modne in kulturne revije »Vesna« na Miklošičevi ce-sti št. 16/I. (pisarna Delniške tiskarne), ki sprejema naročila in daje pojasnila.

— Mestna zastavljavnica ima to-mesečno dražbo v četrtek 12. maja po-poldne.

— Gospodinski tečaj v Ptuj. 15. maja se konča v Ptuj prvi kmetijski gospodinski tečaj. Takoj nato pa se prične drugi, ki bo trajal do 26. junija. Prvega se udeležuje 24 deklet, v dru-gega pa bo sprejetih 20 deklet. Prija-ve sprejema okrajni zastop v Ptuj.

— Javna knjižnica v Trbovljah. Vlada namerava ustanoviti v Trbov-ljah javno knjižnico, ki bo namenjena predvsem delavskim slojem.

— V Murski Soboti se vrši v nede-ljo 8. t. m. po inicijativi naprednih kro-gov ustanovni občni zbor nove domače hranilnice in posojilnice.

— V kopališču Dobrna pri Celju se je otvorila sezona 1. maja. Restavraci-jo v Kopališkem domu je prevzela zna-ana restavracija pri »Rožki« v Ljubljani.

— Cvetlični dan v Celju. V nedeljo 8. t. m. priredi celjsko žensko društvo cvetlični dan v korist knjižnice, ki jo namerava ustanoviti.

— Vidiranje potnih listov. Tuzem-ska policijska (politična) oblastva po-birajo za vidiranje potnih listov ro-munskih državljanov takso 20 dinarjev za osebo. Ako pa ima stranka od našega generalnega konzulata v Bukarešti vi-zum za prihod in povratek, se ne pobira nobena taksa za vizum za odhod iz naše države.

— Protest proti aretaciji komuni-sta Gmeinerja. Kakor znano, je bil v ponedeljek aretiran med drugimi tudi bivši častnik in urednik »Volksstimme«, Gmeiner. Njegova aretacija bo imela posledice in sicer tudi za principijelno vprašanje: Kdo sme izdati povelje za take aretacije. Po naši informaciji na pristojnem mestu je bil v tem slučaju v to poklican edinole okrajni glavar v Mariboru; on pa tega povelja ni dal, zvedel je za aretacijo šele ko je bila izvršena. Državna policija si je naba-vila povelje za hišno preiskavo pri Gmeinerju potom orožniškega povelj-stva. Toda s tem še nikakor ni združe-no tudi dovoljenje za aretacijo. Polici-ja se zopet sklicuje, da je iskala tudi to dovoljenje pri okrajnem glavarstvu, da pa ni bilo nikogar pri telefonu. Kakor izvemo, se zoper aretacijo ni pritožil sam prizadeji Gmeiner, ampak ker gre tu za principijelno vprašanje, tudi okr. glavarstvo. Gmeiner se je obenem pritožil tudi o slabem ravnanju v policijskem zaporu, ker mu kot invalidu in bolehnemu ne pustijo lastne hrane; do-zdaj se že tri dni nahaja v zaporu brez hrane.

— Preiskava proti mariborskim komunistom. Pri aretaciji komunistov radi protidržavnih letakov se je dogna-lo, da so imeli mariborski komunisti svoje glavno zbirališče v gostilni pri »Zlatem konju« v Vetrinski ulici. Za-sledovani komunisti so težko obremeni-li Gmeinerja kot voditelja cele akcije za razširjenje z Avstrije poslanih pro-

tidržavnih letakov. Aretirani črkosta-vec Serneč je celo optiral za Avstrijo. Policijska oblast zasleduje še tretjega, ki je bil v tesni zvezi z zadnjo akcijo.

— Beg iz kaznilnice. Dne 25. aprila ob 19. je pobežal iz železniškega voza v največji brzini vozečega osebnega vlaka med postajo Nova Gradiška in Petrovim Selom na Hrvaškem kaznje-nec kaznilnice v Mariboru Milan Živ-kovič, ki je bil določen, da se ga odda v kaznilnico v Zenici, kjer naj bi pre-stal tri leta težke ječe.

— Tatvina v opernem gledališču. Članici opernega gledališča Milki Ba-hor, je bila 2. t. m. okrog 5. popoldne ukradena iz nezaklenjenega kabine črna usnjata denarnica z vsebino 1500 K.

— Tatvina blaga v Podplatu. V no-či od 26. na 27. april je bilo vlomljeno v trgovino Františke Lovrec na Pod-platu, okraj Ptuj. Vlomilci so odnesli za 9.637 K raznega blaga. Sumljiv je neki 30letni nepoznani mož, ki se je izdajal za kupca posestev in govoril primorsko narečje.

— Ljubimška drama. V Mariboru že nekaj časa vzbuja splošno pozornost nek mlad zdravnik v vojaški uniformi, z dolgo sabljo in ostrigami. Nastopa tudi v civilni obleki kot policijski zdravnik, ki se posebno peča s preiska-vjo gotovih bitij nežnega spola. Javnost sploh ne ve, katere vrste zdravnik je. Pred kratkim je imel tozadevno opraviti na kazenskem sodišču, ker se je po mnenju soproga preveč zanimal za zdravje njegove soproge. Te dni pa se je v nekem stanovanju v Tattenba-chovi ulici izvršil mučen prizor, ki je razburil celo mesto. Dotični zdravnik je prišel k nekemu trgovcu ter ga obdol-žil, da obuje z njegovo (zdravnikovo) nevesto. Potegnil je sabljo ter ga hotel pobiti. Napadeni je prejel za sabljo in jo krčevito držal. Pri tem si je prerezal roko, in napadalec ga je še po obrazu poskušoval ter mu izbil tudi zob. Prestrašeni sosedje so tekali po mestu ter iskali vojaškega poveljnika. Ker je na-padalec zagrozil, da se vrne še z ne-varnejšim orožjem, se oblasti zanimajo za vso to ljubimško dramo.

— Pozor invalidi in rodbine padlih vojniki! Uradni list št. 47 objavlja uredbi o začasnih pomoči invalidim in rodbinam padlih vojniki z dne 14. fe-bruarja 1920 in z dne 25. marca 1921 ka-kor tudi pojasnilo poverjeništvu za so-cialno skrbstvo glede izvršitve obeh uredb kolikor se tiče pokojnin in do-datkov.

— Pozor vrtnarice! Vse one vrtna-ricice, ki so se prijavile za sestanek vrtnarice dne 17. t. m. v Gaberh pri Celju, naj pošljejo svoje naslove na g. Klara Balohova, voditelja »Dejega do-ma« v Kočevju. Železniška zveza za ta sestanek jako urodna!

— Ljubljanci, prijatelji Sokol-stva, v nedeljo popoldne vsi k »Petru« v Šiško, kjer ima društvo za zgradbo Sokolskega doma veliko veselico. God-ba Dravske divizije, razne pevске toč-ke pevskega zbora Šišenske čitalnice, šaljiva pošta, srečolov s krasnimi do-bitki, okusno opremljeni pavilioni, kjer dobiš vse kar ti srce poželj.

— Kam v praznike? Na Bohinjsko jezero k Sv. Duhu obudovate krasno bohinjsko naravo! V hotelu pri Sv. Du-hu je na razpolago 40 sob s krasno de-pendanco. Izvrstna kuhinja. Postrežba solidna in točna. Cene zmerno. — Za mnogosteven obisk se priporoča Feliks Seljak, hotelir. (3144)

— Prošnja do usmiljenih src. Tri služkinje prosijo, da bi dobile kakšno primerno službo, kjer bi smele svoje nad 8 mesecev stare pridne in zdrave otročičke pri sebi imeti. Delale bodo pridno samo za hrano in stanovanje. Ponudbe na naslov: Pavla Venko, Sv. Petra cesta št. 23.

— Restavracija »Bellevue« v Šiški je prevzel g. Mirko Tratnik, sin g. Tra-nika na Sv. Petra cesti.

— Koncert vojaške godbe v ho-telu Tivoli je v soboto 7. t. m. po-poldne ob 16.—21. ob vsakem vre-menu. Vstopnina prosta.

— Razglas. Državne železnice Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca Direkcija Zagreb, razpisala je za dan 16. maja 1921 u 10. sati »Jeffimbeni najtežaje za gradnjo dviju trokatnica, koje će sadržati 32 stana. Jeffimbeni oglas izašao je u svim službenim novi-nama. Podaci o jeftimbi dobivaju se kod Direkcije drž. željeznica u Zagrebu, odjeljenje D, soba broj 77.

— Opozarjamo vse p. n. trgovce in tobakarne na današnji oglaš na zadnji strani Ciril in Metodovih vžigalic, ki jih priporočamo. No-ben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsument-je, zahtevajte edino le to vrsto!

Proslava Napoleonovega spomina.

Včeraj ob 5. popoldne se je vršila slavnost v spomin Napoleonove smrti na našem liceju. Prireditve so posetili za-stopniki uradov in pozvani gostje: predsednik dr. Baltić, general Dikič, gospa dr. Tavčarjeva, poverjenik dr. Skaberne, predsednik dež. sodišča dr. Kavčnik, dr. Triller, generalni konzul dr. Beneš in mnogo drugih gospodov in dam. Ravatelj A. Jug je pozdravil go-ste, na to je gojenka Glaser VI. gimna-zije deklamirala Aškerčev pesem »Na-poleon«. Dr. Lah je podal v kratkih be-sedah pomen Napoleona za našo zemljo. Sledila je inscenirana Berangerjeva pe-sem »Les souvenirs du peuple«. Babi-ca pripoveduje vnucom svoje spomine na Napoleona. Spomini so se pojavljali v lepih skiptičnih slikah. Na to je sledila krasna skupina: »Ilirija oživlje-na«, sestavljena iz samih otrok v narod-

nih nošah. Narod spi — sredi njega spi »Ilirija vstani!«. In ona vstaja in pro-»Ilirija vstani!« In ona vstaja in pro-buja ves narod okoli sebe — ter prerokuje svojo bodočnost, ker »en zard po-ganja, preroben ves nov.« Prizor je zaključila »Lepa naša domovina«. Na zad-nje smo videli insceniran Napoleonov večer v Ljubljani. Aškerčeva pesem je prišla v prizor do polne veljave. De-klice so srečno rešile svojo nalogo. Družba pri Marmontu je bila res pestra. Prizor je okrasil priprosto balet — in ko je pater Valentin Vodnik izgovoril svojo napitnico, se je zapela marselj-ska Sodelovala je dravska divizijska godba. Vsa prireditve je bila prav posrečena, posamezni prizori so bili presenečljivi. Ie-pi in so želi pri gostih mnogo pohvale in priznanja.

Najnovejša poročila.

IZID OBČINSKIH VOLITEV.

— d Brežice, 6. maja. Oddanih glasov 191. Dobijo: JDS 5 odbornikov, SLS 2 odbornika, SKS 4, JSDS 5 odbornikov.

— d Sevnica, 6. maja. Oddanih glasov 882. JDS 55 glasov (4 odbornike), SLS 80 glasov (5 odbornikov), NSS 86 glasov (5 odbornikov), JSDS 76 glasov (5 odbornikov), SKS 85 glasov (5 odbornikov).

IZ PARLAMENTA.

— d Beograd, 6. maja. Dne 13. t. m. se bo končala generalna de-bata o ustavi ter se bo takoj pričelo glasovanje. Vlada je gotova, da bo pri glasovanju dobila večino, ker bodo zanjo glasovali demokrati, radikalci, dr. Vošnjakova skupina, muslimanski narodni klub, muslimani iz Južne Srbije, zemljoradniki in nekateri poslanci zunaj strank, vsega skupaj okoli 250 do 260 so-slancev. O drugih skupinah še ni nič znanega, ker je šele zelo malo poslancev prišlo v Beograd.

OSTRE ODREDBE PROTI HUJSKA-NJU RADICA.

— d Beograd, 6. maja. Po poročilih iz Zagreba čaka, kakor se govori v parlamentarnih krogih, bana dr. Tomljenovića nova velika in težka delikatna na-loga. Razmere na Hrvaškem se momen-tano nekako slabšajo. Radič po svojih agentih nadaljuje akcijo, o kateri se v parlamentarnih krogih govori, da je protidržavna. Današnja »Tribuna« piše, da se mora opustiti vsaka sentimentalnost in da se ne sme pustiti, da bi se ta akcija dalje razvijala. Ne sme se več treti, da bi Radičevi poslanci na zborovanih govorili proti kralju regentu, vojski in konstituenti. Treba je storiti vse korake in teh je dosti na razpolago, da se napravi temu konec. Tudi konstituenta in njen verifikacijski osek mora spraviti na čisto vprašanje o man-datih teh poslancev, ki samo zlorablja-jo svoj položaj, da delajo proti državi. Nadalje zvitno ravnanje g. Radiča se mora preprečiti in privedi v meje za-kona. Enako poroča današnja »Politi-ka«, da se govori v parlamentarnih krogih, da bo vlada te dni o tem sklepala in sicer že začetkom prihodnjega tedna.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sobota, 7. maja: Navaden človek. Red C.

Nedelja, 8. maja: Borba. V prid pod-pornemu društvu jugoslovenskih akademikov. Izven.

Ponedeljek, 9. maja: Androklos in lev. Red B.

Opera:

Sobota, 7. maja: Thais. Red D.

Nedelja, 8. maja: Mignon. Gostovanje g. Julija Betotta in ge. Pavla Lov-šetove. Izven.

Ponedeljek, 9. maja, zaprto.

— Iz gledališke pisarne. Radi oblo-lelosti opernega baritonista g. Levjara se danes predstava »Thais« za red A ne more vršiti. Mesto nje se igra opera »Zlatorog« izven, po znižanih cenah. Za vže kupljene vstopnice za opero »Thais« se vrne denar pri gledališki blagajni.

— Koncert »Glasbene Matice«. po odboru pevskega zbora Glasbene Ma-tice smo naprošeni, da obhajimo: Z ozirom na to, da je operni pevec I. Le-var, ki je prevzel za koncert Glasbene Matice obširnejšo solo-partijo v »Sat-nerjevih kantati« v penelčni noči« od-povedal včeraj v petek, dne 6. t. m. po-poldne nenaadno svoje sodelovanje, se preloži koncert Glasbene Matice, ki bi se bil imel vršiti v ponedeljek, 9. t. m. na torek po Binkoštih, dne 17. t. m. Vse kupljene vstopnice ostanejo v veljavi za preložen koncert. Generalna vaja kot mladinski koncert se bo vršila ka-kor določeno v nedeljo, dne 8. t. m. ob 10. dopoldne v »Unionovi« dvorani. — Odbor.

— Praško društvo »Hlahol« pride v petek 13. t. m. opoldne v Maribor in sicer pride 180 pevcev, oziroma pev-ter 70 oseb spremstva. Oficijalen sprejem priredi Glasbena Matica v Mariboru. Srejeja naj se udeležijo vsa narodna in kulturna društva z zastavami. Po kon-certu v Götzovi dvorani se bo vršil v Narodnem domu slavnosten komerz.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek zvečer ob 7. žen-ski, ob pol 8. moški zbor. Ne zamujajte vaji! — Odbor.

Sokolstvo.

— Sokol I. otvori v nedeljo 8. maja gradbeno delo na Trgu Tabor in svečano zasadi spominsko lipo. Spored: ob 9. dopoldne se zbira članstvo in nara-ščaj na Ledini. — Ob pol 10. v sprem-stvu godbe obhod po mestu (Komen-skega - Sodna - Dunajska - Selenburg-ova - Kongresni trg - Wolfova - Sent-petersko predmestje - Tabor). Ob 10. na trgu Tabor nastop celotnega društva, zasadištev lopate, spominske lipe, nago-vor brata staroste. Od pol 11. do 12. koncert »Godbe strokovne zveze jugo-slovenskih železničarjev« na trgu Ta-bor. — Vabimo Sokole in Sokolstvu na-klonjeno občinstvo, da se z nami raduje sokolskih uspehov, da z nami proslavi zaoblubo nezlomne sokolske volje: z delom za idejo napredka, demokratično-sti, tolašne in moralne izdatnosti, za

ko pridejo iz Zagreba poročila o tej Radičevi akciji.

ITALIJANI PROTI NAŠIM MOR-NARJEM.

— Trst, 6. maja. Proglašen je bojkot nad našimi mornarji. Noben Jugosloven ne sme biti več zaposlen na parobrodih, pripadajočih trža-ški luki. Kar kratkoma izkrcavajo jih in odpuščajo. Ne dajo jim niti odpravnine. Na italijanskih brodo-vih je bilo okoli 2000 naših mornar-jev. Italijani jih mečejo na cesto in hujskajo na nje fašiste. Trebalo bi nujne intervencije iz Beograda.

FRANCIJA ZAHTEVA 50 MIL-JONOV ZA SVOJO SKODO NA REKI.

— Rim, 6. maja. Med franco-skim poslaništvom in zakladnim ministrstvom se je razvil spor radi zahteve francoske vlade za porav-navo škode, ki je nastala vsled od-prave pomorske vojaške francoske baze na Reki s strani legionarjev in Ronkov. Francija zahteva odškod-nino 50 milijonov frankov. Zaklad- no ministrstvo pa se trudi, da bi se odškodnina znižala kolikor mogoče.

NOVI NEMŠKI ZUNANJI MI-NISTER?

— Dunaj, 7. maja. Nemški po-slanik na Dunaju dr. pl. Rosenberg je danes odpotoval v Berlin, kjer bo, kakor se zatruje, prevzel mini-strstvo zunanjih del.

POPLAVE.

— Dunajsko Novo mesto, 7. maja. Vsled deževnega vremena zadnjih tednov so vse reke silno narasle. Pri Katzelsdorfu je Litva predrla obrežne naprave in poplavlja polja v okrožju več kilometrov. V pomoč je prihitela požarna bram-ba, ki je skušala zamašiti vrzel v obrežnih zidovih, kar pa se ji je le deloma posrečilo. 4 ognjegasci so se pri tem delu hudo poškodovali. Tudi iz drugih krajev poročajo o velikih poplavih.

vzgojo v narodni in državni misli ho-čemo neizprosno vpogniti vse ovire in hočemo doseči novih sokolskih uspehov na lastnem prostoru in v doledni do-bi v — lastni sokolski zgradbi. — Od-bor Sokola I. in društva za zgradbo.

— Sokolsko društvo v Šiški nazna-nja, da bo imelo vsak četrtek od pol 7. do pol 8. zvečer uradne ure v Narodni čitalnici v Spodnji Šiški, začenši z 12. majem 1921. Izdajale se bodo Sokolske legitimacije in znaki, pobiralo članar-ino in sprejemalo priključnice novo vstopivših članov. Vsak, kateri želi legiti-macijo, naj prinese s seboj sliko 6—9 oblike. Opozarjamo, da ima pravico do legitimacije le članstvo, katero je včla-njeno najmanj 3 mesece v Sokolskem društvu. Po legitimacijo je priti osebno.

— Šiška seja gospodarskega odseka ljubljanskega Sokola vrši se v torek dne 10. maja ob 8. zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu. Prosimo polnoštevil-ne udeležbe. k

Društvene vesti.

— Hribarjev gaj oživlja. Jutri, v nedeljo, se vrši tam velika pomladan-ska prireditve Sokola II. v prid Sokol-skemu domu. Na sporedu so proste va-je (župne) članov, gojenk in dečkov, orodno vaje vseh oddelkov, nastop de-klic, moškega naraščaja in članje ter skupina vseh sodelujočih. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina 2 dinarja. Sede-ži pa 5. 4 in 3 dinarje. Ob pol 2. popol-dne zbirališče bratskih društev pred mestnim domom in pohod po mestu na telovadišče. Godba dravske divizije in lastna fanfara. Predpolno ob 10. uri se vrše istotam skušnje proti vstopni 1 din. Predprodaja vstopnic v trgovini br. M. Krapež na Jurčičevem trgu. Za slučaj neugodnega vremena se priredi-tev preloži, kar se bo pravočasno obja-vilo. Občinstvo opozarjamo na to pri-re-ditev s pozivom na mnogobrojno ude-ležbo, s čimer se oddolžimo poštvoval-nemu in trudopolnemu delu Sokola II. Za jutri naj bo naša parola: Vsi v Hri-barjev gaj!

— S. K. »Primorje« v Ljubljani va-bi svoje člane na sestanek, ki se vrši v nedeljo dne 8. maja t. l. v gostilni »Pri Rožki«, Zidovska ulica. Ker je sestanek velike važnosti, je polnoštevilna ude-ležba neobhodno potrebna. — Odbor.

— Šolska mladina v Stični ponovi pravilno igro s petjem in deklamaci-jami »Mojska Klarca« v nedeljo »na žegnanec« 8. maja ob 3. uri popoldne in v ponedeljek na dan sejma 9. maja ob 1. uri popoldne v društveni dvorani v Stični v prid »Jugoslovenski Matici« in revni deci.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— d Zagreb, 6. maja. Devize. Bero-lin 213—213.50, Bukarešta 218—0, Bu-dimpešta 65—66, London 555—560, No-vi Jork (kabel) 139—139.25, Novi Jork (ček) 138.50—138.75, Pariz 1100—1110, Praga 193.25—193.50, Švica 2470—2485, Dunaj 23—23.80. Valute: ameriški do-larji 136—136.75, avstrijske krone 0—23.50, carski rublji 53—60, češkoslova-ške krone 192—0, napoleonondori 480 do 482, nemške marke 219—215, romunski lei 218—220, souvereigni 580—0, itali-

janske lire 660—665, turške lire v zlatu 510—520.

— d Praga, 6. maja. Devize. Amster-dam 2578.50, Berolin 109.75, Carin 1291, Milan 3656, Pariz 573.50, London 289, Novi Jork 72, Beograd 205, Bukarešta 118.87, Sofija 87.25, Dunaj 11.40, Vorša-va 7.87, Zagreb 51, Budimpešta 33.25. Valute: nemške marke 103.75, švicarski franki 1286, italijanske lire 353, fran-coski franki 575.50, angleški funti 287, ameriški dolarji 70.50, jugoslovenski di-narji 198.50, romunski lei 118.87, bol-garski lei 83.50, avstrijske krone 11.40, polske marke 7.87.

— g Ljubljanski trg. Komisijonelo klanje volov. Tržno nadzorstvo poro-ča: Dne 4. maja t. l. se je vršilo v mest-ni klavnic komisijonelo klanje volov. Navzoča sta bila dva člana deželne vla-de, dva člana mestnega magistrata ter en zastopnik mesarjev. Osem volov je tehtalo 4785 kg žive teže, je stalo 102.209 K, to je kg žive teže povprečno 21.36 K. K temu prištetu klavniha in užitnina 560 K znašajo skupni stroški 102.769 K. Meso so imeli vsi volli sku-paj 2267 kg, priklade 251 kg, lopa 147 kg, kože 409 kg. Za usušenje mesa ter odpadke pri glavi in usenjanje se je odračunalo od mesa 101 kg, tako da znaša skupna teža mesa ter priklade 2417 kg. Lopi se je računal povprečno po 12 K kg. Kože, ker so bile vsa nad 35 kg težke po 25 K kg. Skupni izkupl-ček za kože ter lopi znaša 11.505 K. Na 2417 kg mesa ter priklade pride torej 91.264 K stroškov, to je okroglo 37.70 K na kg mesa s priklado brez urušene-ga dobička in režijskih stroškov, ki znašajo pri kg skupno 1.50 K.

Kvaliteta zaklanih volov je bila prav dobra a še ne prvovrstna. Rezul-tati tega komisijonelnega klanja se še ne morejo smatrati kot merilo za dolo-žanje maksimalne cene, ker se je za-klalo samo dobre volje, medtem ko ko-lejo mesarji tudi slabše volje in telice. Upoštevati se mora tudi dejstvo, da kupijo mesarji del klavne živine direktno pri kmetovalcu izven sejma nekoli-ko ceneje kot na sejmu, tako da je mo-goče mesariju razprodajati meso raz-meroma dobrih volov po 32 K prvi del in 36 K drugi del. Komisijonelo klanje nam pa kaže točno sliko o raz-merju med živo nakupno ceno in pro-dajno ceno mesa ter nam s tega vidika služi kot podlaga za maksimiranje cen. Slične rezultate kažejo tudi številna druga poskusna klanja. Kakor je raz-vidno iz rezultata komisijonelnega klan-ja, ne more biti pri označeni prodajni ceni nikakega govora o od mestnega magistrata dovoljenem previsokem do-bičku. Za ljubljanski trg se določi naj-višja prodajna cena 36 K kg zadnjega dela in 32 K kg prvega dela za mesnice po mestu 38 K zadnji del in 34 K prvi del. Meso slabših volov in telic 30 in 34 K kg. Pod to najvišjo prodajno ceno je dovoljeno posameznim mesarijem prostovoljno določiti prodajno ceno, blagu primerno. Eksportne firme bodo vzdrževale tri do štiri stolpce po 23 in 32 K kg. Dobava volov od strani mestne občine se ne bo nadaljevala, ker občina nima fonda, s katerim bi krila deficit. Vsled visokih transportnih stroškov so volji iz hrvaške predragi, da bi se mogli prodajati po znižani ceni. Sla-bega kravjega mesa tudi po znižani cen-i mestna občina ne pristopi na trg drugače kot pod zelo vidno deklaracijo. Ostalega blaga je na trgu za dnevno potrebo dovolj, primanjkuje pa zelo južnega sadja in čebule, vsled ustavlje-nega prometa v Italiji, kar zelo neugod-no vpliva na cene. V detajlni prodaji se plačuje čebula po 12 K kg, na debele po 10 K. Nekaj dni je na trgu primanj-kovalo jajc ter se je cena nekoliko dvignila, vsled nakupa štajerskih firm za eksport. Vsled ostrega nastopa na-pram neopravičnim prekupcem se jaj-ca zopet polajvaljo na trgu, cena 1.60 do 1.90 K za kos. Občinstvo se naproša, naj brezobzirno naznani, lahko tudi anonimno, osebe ki se pečajo z pre-kupčevanjem jajc.

Poizvedba.

— Pet ključev je bilo izgubljenih v sredo v opernem gledališču na diaškem prostoru, desno. Pošten najditelj naj jih odda v upravništvo.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Živčne bolezn: Prof. Krafft - Ebing na Dunaju, znani raziskova-lec na torišču zdravljenja živcev je dognal, da grenčica »Franz - Jo-sef« učinkuje že po malo urah in da jo dobro prenašajo.

Kavčukovi podpetniki za čevlje.

Skozi desetletja izkazalo se je

„Schichtovo mlo“

znanka „Jelen“.

Njegova kakovost, izdržljivost in pralna zmogljivost prihrani mnogo ribanja in drgnjenja. Schicht-ovo mlo pere v mlačni vodi bolje, kot mnoga druga mla v vroči. Padla je na poleg svojčto varstveno znamko!

Zastopstvo za Slovenijo ima trgovka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Proda se popolnoma nov otroški voziček. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3174

Proda se 3.000 hrastov, pripravljen za železn. prage. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3174

Proda se nova oprava za spalno sobo, orehova, masivna. Naslov pove upravnštvo Slovenskega Naroda. 3152

Dobro zaraščen bukov gozd v izmeri 1 ha 62 arov se proda v goščak, pripraven za napravo ogija ali drv. Oddaljen 1 uro od postaje Litija. Pogojil v litijem županišču. 3139

Proda se dobro ohranjen pianino tvrdke Bremitz. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3199

Hotelska sobarica, prvovrstna moč, iste mesta. Gre tudi na letovišče. Ponudbe pod „Sobarica 3198“ na upravo Slov. Naroda. 3198

Sprejme se dijakinja boljših staršev na hrano in stanovanje. Naslov pove upravnštvo Slovenskega Naroda. 3171

6 mladih psičkov, dobermanov čistokrvne pasme, se takoj odda. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 3201

Naprodaj harmonika na tri tone, popolnoma nova. Zg. Šiška, Celovška cesta 65. 3178

Mlad, neoznjen, dobro situiran uradnik išče sobo event. a hrano za takoj ali s 1. julijem. Ponudbe pod „Uradnik 3175“ na upravo Slov. Naroda. 3175

Pozor! Prodaj hišo z več stanovanji ter malo zelenjadnega vrta za K 40.000.— Polše, Reber št. 15. 3188

Vzajem v najem primeren prostor za čevljarstvo obrt eventualno s stanovanjem najraje v mestu pa tudi na deželi. Kdor mi preskrbi dobi primerno nagrado. Ponudbe pod „Čevljar 3200“ na upravo Slov. Naroda. 3200

Išče se mlajša pisarniška moč, ki se ni bila pri vojaki. Hrana, stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3180

Proda se damska suknja za 600 K, letne obleke po 200 K. Ogledajo se do 11 v hotelu Tratin, vrata 10. 3185

10 pleskarskih pomočnikov in 3 učenci se sprejmejo. Trgovka Josip Jug, Rimska c. 16. 3182

Na prodaj veliko, dobro ohranjeno ogledalo iz belgijskega stekla po nizki ceni. Gos. tina Burger, Prisojna ul. 5. 3183

Gospod išče sobo. Ponudbe pod „Primerna soba 3184“ na upravo Slov. Naroda. 3184

Kupim 4še dobre avto plače, velikost 700x85 ali približno. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 3134

Inženirja (s strojno in elektrotehnično spretno) išče. Nastop takoj. Službeni pogoji se dogovore. Ponudbe na ravateljstvo Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku 3187

Pozor! Neveste! Pozor! Proda se ugodno večja množina po stelnega in namiznega perila. Prvovrstno češko predvino blago se neizprano. Naslov pove upravnštvo Slovenskega Naroda. 3179

Velika zaloga in poceni: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji v popravilo. Mehanična delavnica, Karlovska cesta št. 4. 2573

Velika zaloga in cenó: dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji t. d. F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji v popravilo. Mehanična delavnica, Karlovska c. 4. 3173

Proda se kredenca za kuhinjo ali za gostilno, velika, dobro ohranjena potem par čevljev otroških za 10 letnega dečka ali deklico, dalje pasja hišica, velika, se ceno proda. Polzeve se pri hišniku, orožništvo, Bleiweisova c. 3. 3202

Ženitna ponudba! Inteligentni slikarski mojster, 40 let, želi v zakon gospodično ali vdovo s primernim premoženjem. — Pismene ponudbe pod „Slikarstvo 3196“ na upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Traže se kolar i kovač koji je ujedno i potkivač konja, uz plaću na sat, za nastup odmah a mogu dobiti prema svojoj želji na pilani stan i hranu. Pilana Dolimira Bakarića, Lokve, Goriški kotar. 3156

Kuharica, srednjih let, išče mesta gospodinje k samostojnemu gospodu ali k vdovu. Razume vsa gospodinjska dela in šivanje. Ponudbe pod „Skrbna gospodinja 3124“ na upravnštvo Slovenskega Naroda. 3114

Primerno nagrado dobi, kdor preskrbi mirni stranki 2 ali 1 meblovanu ali nemeblovanu sobo s porabo kuhinje za takoj. Cenjene ponudbe pod „Tiho 3197“ na upravo Slovenskega Naroda. 3197

Proda se spalna soba in več drugih reči zaradi selitve. Krsnikova ul. 5, vrata 1. 3132

Sobo, mesečno iščeta dva sodelavca, lidna gospoda lepe zunanosti za takoj. Na ceno se ne gleda. Ponudbe pod „Takoj 3167“ na upravo Slov. Naroda. 3167

Dobro izurjena šivilja se sprejme na dom. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3162

Delovodja se sprejme za novo podjetje za izdelovanje dvokolesa in otroških vozičkov pri tvrdki F. Batjel, Ljubljana, Stari trg 28. 3160

Prodaj kozo in 2 kanarčka, dobra pevca. Polše, Reber 15. 3189

Dva gospoda se sprejmeta na stanovanje. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 3181

Išče se stanovanje 1 — 3 sobe s kuhinjo oz. mesečna soba brez kuhinje v Ljubljani ali predmestju. Cenj. ponudbe pod „Dobra“ nagrada zametena“ na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 3192

Enonadstropna hiša v sredini Maribora, z veliko dvoriščno stavbo, pripravno za vsako trgovino ali obrt, eventualno tudi za tovarno, se proda. Ponudbe na anončni zavod J. Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15. 3166

2000 K nagrade onemu, kdor mi preskrbi takoj stanovanje s 3 sobami in elektr. razsvetljavo v mestu Ljubljani. Ponudbe pod „Prekrižba 3165“ na upravo Slovenskega Naroda. 3165

Ugodna prilika! Proda se voz za 2 konja, popolnoma prenovljen. Slomškova ul. 21, dvorišče. 3164

Pozor! Razprodaja! Proda se izvrsten šivalni stroj Singer, 2 odeji, 6 zaves, 6 preprog. Ogleda se vsak dan od 2—3 Sv. Petra cesta 86. 3135

V službo želi vstopiti pri večjem podjetju vpokojen komercialno izvežban železniški uradnik, prvovrstni tarifar. Ponudbe pod „Tarifar 3129“ na upravnštvo Slov. Naroda

Za kavarno v Mariboru se sprejmejo dobra blagajničarka, dva mlajša kuharja, prvovrstna kavaršnica kuharica in privatna kuharica, izurjena v slaščičarskih izdelkih. Jugoslovanske narodnost pogoj. Nastop službe 15. t. m. Ponudbe osebno ali pismeno na: Cesta na Rožnik 5, I. nadstropje, Ljubljana. 3146

Ženitna ponudba! Obrtnik, star 30 let, se zaradi premajhnega znanja želi seznaniti z namenom takojšnje ženitve z gospico ali vdovo teh let, z nekaj tisoči premoženja zaradi povečanja obrta. Samo resne ponudbe, če mogoče s sliko na pošto letete Sp. Šiška št. 45. 3136

Šampajnske steklenice v vsaki množini kupuje Fr. Kham, Ljubljana, nasproti hotela Union. 3177

Dr. Minář trg Tabor 3, se je vrnil s studijnega potovanja iz tujine in zopet pravilno ordinira od 11 1/2 — 12 1/2 in od 2 — 3. 3193

Joško Florjančič
Stefica Florjančič roj. Seršen
poročena
Ljubljana 5. maja 1921.

Elektromotor, 220 volt 2 do 4 konjske sile, kupi J. Roja, Moste-Ljubljana. 3120

Kišna oprava, se v dobrem stanju, se ceno proda. Sp. Šiška, Jernejeva cesta 78, pri J. Černe. 3110

Stenografija in kontoristinja z večletno letno prakso išče mesta. Ponudbe pod „Stenografija 3109“ na upravnštvo Slovenskega Naroda. 3108

Proda se hiša-gostilna s skladiščem in hlevom Polzeve se Zolodvorska ulica 7. 3154

Starine. Za upravo neke graščine se nujno kupijo: vloženi Maternihovi sekretirji, komode, mize, tabernakliji, postelje, omare za obleko, vitrine. — Ponudbe z natančnim popisom, ceno na: Julij pl. Silbernagel, Zagreb, Illica 131 a.

Napredaj na Stajerskem SHS. Krasna posestva 6, 8, 10, 15, 17, 27, 32, 50, 64, 100, 114, 130, 220, 300 oravov živi in mrtvi inventar. Milni na vodno in parno moč, industrije, trgovine, gostilne, kavarne, gozdi, hiše, vile in kmetijska posestva. Obrnite se na Karol Breznika, Celje, Dolgo polje 3. 2949

Iščem izdelovalce zobotrehcev Ponudbe z vzorci na naslov PROKOP KROUPA, Praha, Král. Vinohrady, Jungmannova št. 31, Československá. 2977

la Portlandcement na drobno in debelo, cem. cervi, plošče za tlak stopnice iz umetnega kamena in dr. cem. izd. dobavlja najceneje. **Betonarska tvornica J. Gihlar Ljubljana.** Izvrševanje hišnih kanalizacij. 2574

G. F. Jurasek uglaševalec glasovijev v Ljubljani Volfova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila glasovijev in harmonijev specialno strokovno, točno in ceno.

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica boljših služb

G. Flux Gosposka ulica 4, I. nadstropje levo. Priporoča in išče osobe vsake vrste za za privatno, hotela in tvrdke. Reflektira se samo na dobra spravevala ali na pridne začelnice. Pri zunanjih naročilih znamka za odgovor.

Središčnja češkojugoslov. knjižara naklade te zavod za oglaševanje J. Herek Zagreb. — **Novi** Jirasek Filozofske historije — jubilejno prvo hrvatsko izdanje K 30. — Bogati izbor domače in inostrane literature. — Razglednice umjetničke. Generalno zastupstvo za državo SHS ruskih naklade u Českoslovačkoj republiki. — Na zalih izbor ruskih knjiga! 3030

Inženirska pisarna Ing. Konrad Krenner Dunaj XIX., Formanekgasse 38. Projektiranje in oprema strojetehničnih in elektrotehničnih naprav in obrtnih obratov. Dobava strojev, aparatov in tehniškega materiala. 3190

Tovarniški predstojnik zaposlen v veliki prvovrstni tovarni jedilnega olja v Trstu, z večletno prakso v stroki, po poklicu mehanik, oženjen, Jugoslovian, išče primerne službe v Jugoslaviji. Pismene ponudbe pod „Jugosloven/3170“ na upravnštvo „Slovenskega Naroda“ 3170

Kakršnen gospod, tak sluga. Velezanimiva burka iz vojaškega življenja. Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih. **Cena K 9.** Dobi se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Hiša enonadstropna se zamenja za pritlično event. proda po ugodni ceni v predmestju Ljubljane, skoraj nova, vodovod v hiši. Pismene ponudbe na upravnštvo Slovenskega Naroda pod „Predmestje 3112“.

Iščem sedlarski pomočnik zmožen samostojno voditi sedlarsko, lakirarsko in tapetniško obrt. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Prednost imajo starejši. Marija Tušek, p. Škofja Loka. 3105

Prilичno hišo z vrtom v Ljubljani prodaj. V hiši so štiri stanovanja, obstoječa iz kuhinje in sobe. Ves prostor, ki je ograjen, meri okoli 1600 m². Hišica je za naziđanje prikladna in se lahko naredita dve stanovanji, obstoječi iz po treh sob in pritlični. Inž. Rudolf Trejo, Gosposvetska cesta št. 12. II. nadst. 3098

STAMPILJE iz kavčuka **Ciril Sitar** LJUBLJANA Sv. Petra cesta 15.

Polsvilnati in celosvilnati blagovi. Velika zaloga vseh vrst. **EDUARD KUNSTADT** Wien, I., Fleischmarkt 26, poleg hotela Post. Prva dunajska vsehtržnica za svilo.

Prvovrstna Es-ka kolesa Najfinije predvino, kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana, Gosposvetska c. 14.

Ruska mehanična delavnica in ključavničarstvo „JAKORJ“ Montaža raznih strojev, remontaža avtomobilov, motoklekov in koles (bleklov), poljedelskih strojev in ključavničarska dela.

Naročila se sprejemajo. Odgovorna dela pod nadzorstvom ruskega inženirja. Ljubljana. Karol Kotnikova ulica. Ledina.

Zahvala.

Iskrena hvala vam, ki ste nam stali ob strani ob bridki izgubi našega nenadomestljivega, dobrega soproga in očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Ivan Končana

Bog vam plačaj stotero!
Rožna dolina pri Ljubljani, dne 5. maja 1921.

Žalujoča rodbina Končanova.

Zahvala.

Za izraženo in izkazano sočutje pri izgubi mojega nadvse ljubljeneega nepozabljenega soproga gospoda

Rudolfa Žbuelca

izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem kr. pol. ravnateljstvu, gosp. pevcem vsem sorodnikom in gosp. tovarišem za krasen venec. Končno bodi izrečena najiskrenejša zahvala vsem, ki so spremili dragega pokojnika k zadnjemu počitku. Ljubljana, 6. maja 1921.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja ob bridki izgubi ljubljene soproge, gospe

Karoline Brandt

izrekam vsem sosedom in drugim udeležencem ter slaščičarski zadrugi za poklonjen venec iskreno zahvalo. Maša zadušnica se boe brala v nedeljo 8. t. m. ob pol 10. uri v zasilni cerkvi v Šiški.

LJUBLJANA, 7. majnika 1921.

Rodbina Brandt.

Zahvala.

Nepričakovano žalostna smrt je iztrgala iz naše srede ljubljeneega

Stanka

realca v Ljubljani

in mu odkazala dom v hladni zemlji. Kako bridka izguba je s tem doletela našo rodbino, zamore prav presoditi samo oni, ki je poznal uboega Stanka, kako je bil ljubeznjiv, odkrit, vdan in priljubljen v lastni družini in pri vseh, s katerimi je prišel v dotiko. Bodi mu lahka sodba!

Tolažilna dolžnost narekuje globoko zahvalo žalujoče rodbine ravnateljstvu realke, ki je odredilo udeležbo pri pogrebu, vsem gg. profesorjem in osobito cenjenim sošolcem za prekrasni venec in za izraze tihega sočutja, kakor tudi vsem, ki so mu izkazali poslednjo naklonjenost s tem, da so ga spremili na poslednji poti.

Kakor je bil ubogi Stanko hvaležen vsakomur za najmanjšo naklonjenost, tako izreka s tem tisočero zahvalo vsem, mu v življenju in na poslednji poti naklonjenim

globoko žalujoča rodbina Prijatelj.

Raznoferosli.

* O Karlu Habsburžu. V francoskem listu »Sur la Riviera« piše G. de Bounefon o mladosti Karla Habsburškega sledeče: On je sin saksonske princeze Marije Jožefe, poštene žene, ki je znala, kakor princeze prešlih časov, prijazno se zahvaliti, voščiti dober dan in celo dober večer. Življenje te princeze s starinskimi navadami ni bilo srečno. Njen mož, Karlov oče, je bil nadvojvoda Oton, ki je svoje življenje predobro začel, a prežalostno končal. Ta nadvojvoda Oton, ki je imel komaj 56 let, je bil pravi lahkoživec. Zapu-

stil je legende o sebi v kabareti in posteljah cele Evrope. Bil je slaven pri kokotah v Nicei, Cannesu in Monte-Carlu v času od 1889 do 1900. Znal je prenesti šampanjca kakor Rus in ostalo kakor Turk. A zadnji akt komedije je bil dramatski: žena temne polti, zamorka, je dala princu bolezen, ki se pri mešanju ras strošno in hitro razvija. Skratka: nadvojvoda Oton je umrl 1. novembra 1906, izgubivši nos, ušesa in ustnice. Njegovo moško lice je bilo spremeno v eno samo veliko strašno gnojno rano. V zadnjem času je razširjal takšen smrad, da so vsi strežaji pobegnili. Tedaj pa je začela bolniku

streti tretja soproga njegovega očeta, nadvojvodinja Marija Terezija de Braganca, ki je požrtvovalno, a molče šla na to Kalvarijo. Pesniki in narodi se klonijo pred junaštvom te princeze, ki je posvetila ostalo svoje življenje postrežbi bolnikov, ki so trpeli na isti bolezni, kakor nesrečni nadvojvoda Oton. Njegov najstarejši sin Karel, ki ga je dogodek v Sarajevu napravil za improviziranega prestolonaslednika in provizoricega cesarja, je bil odgojen po vseh dobrih principih, strogo nadzorovan, tako da je bil z 18. letom skoraj ravno tako nedolžen kakor pri krstu. Ko je dosegel moško starost, so

ga zaupali eni onih velikih dam, pošteti in izkušeni v ljubezni, ki mirno in premišljeno igrajo vlogu pohlevnih kobil... (Konec tega stavka smo morali izpustiti, radi prekrepih izrazov.) — »Neprestano spi,« je priznala ta dama. Mladi princ je bil izvanredno počasen in len učenec... Poročil se je 21. oktobra 1911 in kakor se kaže, se je od takrat vendarle spremenil...

* Zagreb in Radić. Odkar je Stipe Radić zakraljeval v svoji hrvatski seljaški republiki, zbijajo razni šalivci na račun Radićevega republikanstva po Zagrebu razne šale. Tako pripovedujejo, da je Radić na neki skupščini kme-

tov in kmetič razlagal svojo republikansko teorijo in končno zmoli še republikanski očenaš, v katerem se reče: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo, — pridí k nam Tvoja republika. — Tudi je v lokalih, kjer se shajajo Radićevi pristaši, prepovedano igrati šah, ker se ne strinja z republikanskimi prepričanostmi, premikati po deski — kralja in kraljico!

Spominjajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda.

Zlatorog

Dokazano je, da je importirano inozemsko milo mnogo dražje, nego domače

„ZLATOROG-MILO“

zategedelj rabite v svojih potrebnih edinole to milo!

Glavno zastopstvo Prve mariborske tovarne mila, prej C. Bros v Mariboru, za Kranjsko:

R. Bunc in drug, Ljubljana, Gospodarska cesta 7.

Zlatorog

Exhaustor kupi

Mehanična vrvarna-terilnica - predilnica Anton Sinkovec, Kranj-Grosuplje. Ponudbe na tovarno Grosuplje. 3145

Meh. vrvarna - terilnica - predilnica Anton Sinkovec, Kranj-Grosuplje sprejme za takej

izpranega burjača. Ponudbe v tovarno Grosuplje. 3140

Proda se prvovrstna mesarija

v sredini mesta Maribora, z večjo množico odjemalcev kakor: zavodov in hotelov. Vprašanja na Asočni in Informačni zavod „VEDEŽ“, Maribor, Slovenska ulica 6. 3141

Priporoča se prvovrstni atelije za črkoslikarstvo Filip Pristou Ljubljana, „Hotel Matič“, 2930

Nogavice

z znamko „ključ“ in brez nje pri Tvornici čarapa, Sarajevo Samo na veliko! Cenik zastoni. Par nogavic znamke „ključ“ traja kakor 4 pare drugih.

Polnogumijasti obroči za tovarne avtomobile.

Pnevmatika za kolesa in avtomobile

Kolesa Avtomobili najceneje

J. Gorec, Ljubljana, Gospodarska cesta številka 14.

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-20 pri večjih naročilih znaten popust. Stelner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo. 26

Kupim večje posestvo v prijaznem kraju blizu železniške postaje, najraje na Gorenjskem. — Ponudbe s popisom posestva, kraja in navodbo cene na upravo Slov. Naroda pod „F. H./3094“. 3091

V trgovini O. Bernatović Ljubljana, Mestni trg 5, je največja zaloga moških in ženskih oblačil po najnižjih cenah.

Izložbeni aranžer dobra moč manufakturne in modne stroke, želi prenesti dosedanje mesto. Cenj. ponudbe pod šifro „Aranžer/3089“ na uprav. Slov. Naroda.

Mostni stavbenik Jaroslav Breuer Ljubljana, Vojaška ul. 16a (za prejšnjo belgijsko vojašnico) izvršuje vse podtalne in visoke stavbe ter izdeluje zadnje projekte. Brzjav: Breustavba. Int. tel. 447

„Triglav“ sladno kavo kavine konzerve s sladkorjem, kavine konzerve brez sladkorja, marmelada nudi po najnižji dnevni ceni in v vsaki množini

Del. družba „Triglav“ tovarna hranil v Šmarci pri Kamniku. Kupuje tudi tozadavne surovine.

Dve solidni gospodini, uradni ci isčeta meblvano sobo za takoj ali tudi v doglednem času. Ponudbe pod „A. M. 1921/3939“ na upravništvo Slov. Naroda. 3089

Žaga in mlin z večjo stalno vodno močjo v Savinski dolini se prodaja. Resni kupci naj javijo svoje naslove pod „Lepi dohodki“ na upravo Slov. Naroda. 2753

Klavirje uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo. Ljubljana, Feliks Povše, Tržaška 45.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica IVAN BRICelj, Dunajska ces. 19, se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 1250

Edor išče za ustnovitev kakšnega dobičkanosnega predmeta

družabnika s primernim kapitalom in lastnimi trgovskimi lokali, naj se obrne na upravo Slov. Naroda pod šifro „Ljubljana/3195“.

Miši, podgane, stene, škarki in vsa golazna mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16; za škarkarje posebno močna vrsta K 20; tinktura za stene K 15; uničevalec molcev K 10 in 20; prašek proti mrčesom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5-12; prašek za uši v obliki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin). Prašek proti mravljam K 10 in 20. Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jankar, Petrijška ul. 3. Zagreb 15. Preprodajalci popusti!

Zenitna ponudba!

Mlad inteligenten trgovec s trgovino v mestu želi znanstva v svrhu ženitve z inteligentno gospodino do 25 let, z večjim premoženjem. Resne ponudbe samo s sliko pod „Lepa bodočnost 26/3076“ na upravo Slov. Naroda. Tajnost zadržana. 3076

Nudim brezobvezno Ciril - Metodove vžigalice

„DRAVA“ - VŽIGALICE družbe sv. Cirila in Metoda. Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani. MALI POLOŽAJ DAR DOMUNA ALTARI Te vžigalice so v prid družbi sv. Cirila in Metoda v LJUBLJANI.

Pri posameznih zabojih škaflija K 1-06 od skladišča Ljubljana. Engrosisti imajo primeren popust. J. Perdan, Ljubljana.

JULIO MEINL D. D.

kava čaj kakao

Središnja ZAGREB.

Podružnice: Zagreb, Duga ulica 6. Ljubljana, Aleksandrova c. 1. Maribor, Gosposka ul. 7. Pečuh, Kraljevska ulica 19.

Največja zaloga

klavirjev in pianinov v Ljubljani. Tvrdka J. Dolenc, Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 5, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

Grudbeno podjetje ing. Dukić Ljubljana, Resljeva cesta 9 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 235

Kupujem po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 230

Kupujemo samo na vagone : tesan les :

3/4, 4/4, 4-8 m, 4/4, 4/5, 5-8 m, 4/5, 6-10 m, 4/5, 8-12 m, 4/5, 8-12 m. Paralelna deske 13, 20, 25, 30, 40, 50 mm 4, 5 m. Late 25/50 mm 4, 5 m. Štali in žagan les gornjih dimenzij itd. Ponudbe prosita Brača Ivkov, Sztapar Bačka. 2978

Kostanjev les vsako množino kupi „DRAVA“ lesna industrijska delniška družba Maribor, Aleksandrova ces. 51.

ERJAVEC & TURK trgovina z železno „pri Zlati lopati“ 114 (prej Hammerschmidt) Ljubljane, Valvazorjev trg 7 nasproti križevniške cerkve. Zaloga cements.

Stružnica

dobro ohranjena, kompletna, napredaj. Cena K 1500. Naslov v anekdoti 456-podčiji Al. Matelič, Ljubljana. 3107

Zahtevajte cenik Zastoni n poštine prosto H. Suttner Ljubljana 4, Mestni trg šte. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrne Lastna protokolišana tovarna ur v Švici

Inženier dr. Miroslav Kasal Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 7.

Specialno stavbeno podjetje za betonsko, železobetonsko in vodno — zgradbo. — Izraba vodnih sil.

Bled ob jezeru — Slovenija

Solnčno zdravilišče Rikli

(zračne, solnčne kopeli, elektroterapija, dietetične kure)

Šefzdravniki: dr. Novaković iz Zagreba, med. stev. dr. Eder z Dunaja.

Prospekti pri upraviteljstvu.

Medjunarodno transportno d. d.

Jos. J. Leinkauf — Emil Eichhorn

Zagreb, telef. br. 3—22. Brzjav: Jugospedit.

Podružnice: Brod na Savi, Bos. Brod., Osijek, Vukovar, Novisad, Koprivnica.

Objava.

Slavnemu prebivalstvu dajemo na znanje, da se nahaja glavno skladišče slavnega cigaretnega papirja in stročnic

ABADIE

znamke Riz Abadie, Riz Doré, Axa Abadie

za vso Jugoslavijo v Zagrebu, Maksimirska cesta 10.

Od tod se izvršujejo tudi naročbe.

Société des papiers ABADIE

Société à responsabilité limitée PARIS, Avenue Malakoff 130-132.

CUNARD LINE

VOZNI RED brzoparobrodov za Severno Ameriko in Canada. CHERBOURG — NEW-YORK — CANADA

Spremembe se pridržijo brez posebne objave.

Največji in najhitrejši

Od Cherbourga do New Yorka		Parobrod
četrtak	12. maja	Saxonia*)
sobota	14. »	Aquitania
sobota	21. »	Imperator
sobota	28. »	Mauretania
sobota	4. junija	Aquitania
sobota	18. »	Imperator
četrtak	23. »	Saxonia*)
sobota	25. »	Aquitania

parobrodi na svetu.

Informacija za potnike: Legitimacije. Vsak potnik mora imeti predpisan potni list, vidran od najbližjega, skozi katere se mora potnik voziti do luke ukrcanja. — Do nadaljnjega se morajo vsi potniki II. in III. razr. podvreči 12 dnevni karanteni v luki ukrcanja, vsled tega je potrebno, da se potniki, ki potujejo preko Cherbourg-a zglase 18 dni in oni, ki potujejo preko Trsta 14 dni pred odhodom parnika.

*) Parobrod „Saxonia“ vozi do luke Halifax (Canada).

Natančnejša pojasnila daje: Zastopstvo Cunard Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Zdravnik v Ajdovščini išče namestnika

za daljšo dobo. Letni dohodek ca. 35.000 litr. V prvi vrsti Italijanski državljan. Ponudbe naravnost na dr. **lekar, Ajdovščina, Venezia Gita** — Italija. 3111

Edina tovarniška zaloga šiv. strojev za rodbinsko in obrtno rabo, v vseh opremljenih, material predvojni. Dalje igle, olje, posamezni deli za vse sisteme na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni pogoji. — Popravila se sprejemajo.

Na veliko in malo potrebnosti za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, sukanec, čevljarška preja, toaletne potrebnosti, modno blago, pletenine i. t. d.

Velika zaloga klobukov in slamenikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Slobu pošta Domžale. Prevzemajo se tudi stari klobuki in slameniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemajo v sredo in soboto.

Kapital K 20.000.000.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Podružnica v Novem mestu.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburgova ulica 4.

PODRUŽNICE: MARIBOR Gosposka ul. 38. NOVO MESTO Glavni trg. ROČEVJE Štev. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetloolika ovratnike, za-

pestnice in srajce.

KLAVIRJE na obroke in na posodo!

Najslavnejši pianini in harmoniji: Förster, Steinhilber, Heilmann. — Uglase ane in popravila strokovnjaško in ceno.

ALFONZ BREZNIK, bivši učitelj Glasb. Matice,

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri mnski cerkvi).

Violine, citre, harmonike.

Strune vseh vrst na debelo in drobno. — Velikanska zaloga.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinjših oprem.

Večletna garancija.

IGN. VOK,

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Elektromotorji, žarnice,

inštalacijski material dobavlja iz obširne zaloge ceno Ing.

GARFELN & Co. Ges. m. b. H. Wien, III., Börsengasse 1.

Tel. 3966 131/VI. Trgovcem popust.

Izdelke iz litega železa

za stavbinsko obrt, strojno litino itd. po modelih in risbah izdeluje

Kranjska industrijska družba, Jesenice-Fuzine (Gorenjsko).

ČOPIČE

za trgovino in industrijo dobavlja ceno

BECK, KOLLER & Co.,

Wien I., Fichtengasse 2 a. — Ceniki zastoj in poštnine priložni.

Žensko zdravilišče toplice Dobrna pri Celju

Akroteterna 37° C, izredno bogata na radija in oglikovi kislini. Izvanredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, boleznih srca, ledic, slabokrvnosti, revmatizmu, protini in vseh pojavih oslabelosti.

Termalne naravne oglikove kopeli, železnati vrelci, masaža, električne, solne in zračne kopeli ter kopeli v vročem zraku.

Krasen park. Smrekovi gozdovi. Divni izleti.

Nikdar megleno! Vojška zdraviliška godba.

Sezija: maj - oktober.

Prospekt zastoj pri upravi kopalnice.

Automobilna zveza Celje — Dobrna.

Razglas

za nabavo drv za kurjavo:

Zaadi tega, ker ni bilo zadostno število konkurentov pri drugi

oferti, licitaciji za nabavo in oddajo 13.310 kubičnih metrov drv

Komandi Dravske divizijske oblasti za ljubljansko garnizijo se po-

vabijo interesi, da se udeležijo polnoštevno na dan 9. maja

t. l. v pisarni intendanture Komande Dravske divizijske oblasti,

kjer se bode vršila direktna ustmena pogodba.

Pogoji ostanejo kakor do sedaj v veljavi.

Iz kancelije Komande Dravske divizijske oblasti E. broj

4816 u Ljubljani.

V. Marsano

Telefon 226

„Timex“

ZAGREB

Mikolčićeva ul. 1.

Moderne tovarniške oprave, stroji za vse

industrije, precizijsko in grobo orodje,

zastopniki prvovrstnih tvornic,

prodajna pisarna za Jugos-

lavijo tvrde G. Rot, A.

G., Wien III. Hidravli-

ške naprave, mo-

torji vseh vrst

opreme za

mline.

Dežne plašče

iz nepremočljivega angleškega „Waterproof Cloth“, kakor ravno tako blago na metre, po zelo znižanih cenah priporoča

tvrdka

A. & E. SKABERNE.

3000 moških klobukov

najfinejših iz zaje diake „Marca Vittoria“ na prodaj samo na

debelo pri Michele Garin, Trst (Trieste) Via della Fonderia

3, zastopnik tvornice klobukov Canova & Co — Biella (Italija).

Velika zaloga. Nizke konkurenčne cene. 2944

Vsakemu potniku, kateri je namenjen v Ameriko

potovati, se priporoča, da se, ako se ne-

potrebni polov in stroškov izogniti, zaradi teh

pojasnil pravočasno potrdi.

COSULICH - LINE

paroplovna družba v Trstu

prevaža potnike v Južno in Severno Ameriko z

najmodernejšimi bizoparniki redno 3krat mesečno

Pojasnila daje in voz SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v

ne liste prodaja: Ljubljani, Kolodvorska ulica 28

Slovensko morško kupališče

Baška na otoku Krku.

Jedno izmedju najlepših kupališča na Jadranu. Žalj dug

oko 2000 mt. Slovenska kuhinja. Kupalištna sezona od

15. svibnja do 15. listopada. Sve informacije daje brezplačno

Ante Tudor,

vlastnik hotela Velebit.

3191

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevze

hotel in restavracijo „Bellevue“

ter se bom potrudil postreči cenjenim gostom z izborno pijačo,

kavo, itd. ter z vedno gorkimi in mrzlimi jedili. — Večji obedi in

večerje, za zaključene družbe po dogovoru. — Sprejemajo se tudi

zabavne prireditve. — Za obilen obisk se priporočam

Mirko Tratnik,

restavrat.

3186

Renomirana tkalnica platnine in pavoline išče za Ljubljano

spretnega krajevnega

zastopnika

Ponudbe z referencami pod „P. D. 1714“ na:

Rudolf Mosse, Praga II. Příkopy 6.

Modni salon

Stuchly - Maške

Ljubljana

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg št. 1.

Priporoča

največjo izbero

spomladanskih

klobukov čepic

in slamenikov.

Popravila se

točno izvršujejo.

Žalni klobuki v

zalogi.

GRICAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke.

Blago za obleke in plašče.

Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

CARINSKO POSREDOVANJE

izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte

v LJUBLJANI, MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU.

M. Kuštrin

Tehnični, električni in gu-

mijevni predmeti vseh vrst na

drobno in debelo. — Glavno

zastopstvo posluh gumijevih

obročev za tovarne automobile

tovarne Walter Machinery. Anto-

garaje in autodelavnice s stis-

kalnico za montiranje gumije-

vih obročev pod vodstvom Ing.

o centrali, Rimska cesta št. 2.

Prevozno podjetje za prevoz

blaga celih avtomobilov na vse

kraje, za kar je na razpolago

19 tovornih avtomobilov.

Podružnice:

LJUBLJANA, MARIBOR, BEOGRAD,

Dunajska c. 23. Jurčičeva ul. 9. Rnez Mihajlova

tel. št. 470. tel. št. 133. ulica št. 3,